

UiT

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging

Studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH

Var studentene demokratiske alibi eller har de hatt innflytelse?

—

Jonas Bertelsen Apeland

Mastergradsoppgave i statsvitenskap ved lektorutdanningen, trinn 8-13

Mai 2016

STV-3908 Mastergradsoppgave i statsvitenskap ved lektorutdanningen, trinn 8-13 – 50 studiepoeng.

Oppgaven er en masteroppgave i statsvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet og er utelukkende statsvitenskapelig.

Oppgaven inneholder 26 905 ord, inkludert litteraturliste og vedlegg.

Forord

Å produsere noe så omfattende som en masteroppgave er en stor utfordring. Samtidig er det en spennende tid som er mer givende, inspirerende og lærerikt enn noe annet hittil. Det har også vært utfordrende, hektisk og tatt mye tid. Det er likevel en erfaring jeg ikke ville vært foruten.

Jeg vil takke min veileder Jarle Weigård for klare tilbakemeldinger, raske svar og gode diskusjoner. Hans bidrag har ført til at jeg har klart å hente mer ut av mitt potensiale og skapt et godt sluttprodukt som jeg er stolt av.

Det hadde aldri blitt noe av denne masteroppgaven om det ikke hadde vært for min eminente kone Mariell som ikke bare ga meg inspirasjonen og ideen til denne oppgaven, men som også har lagt til rette for at jeg kunne bruke så mange sene timer på skrivingen. Hun har selv vært gjennom samme prosess på samme tid, og vi har ofret mye av tiden vi normalt ville brukt sammen. Jeg gleder meg til vi får bedre tid sammen.

Jeg vil takke familie og venner som ikke bare har bidratt med innspill og korrekturlesing, men som også har bidratt til pauser og aktiviteter som har latt hodet få en god pause fra intens tankevirksomhet og skriving. En stor takk går også til gjengen på leshuset som har gjort det riktig trivelig å skrive masteroppgaven. Jeg kommer ikke til å savne å dele kjøkkenet med dere alle, men selskapet under måltidene og i pausene har vært upåklagelig.

Jeg vil ikke minst takke alle informantene som velvillig har stilt opp og tatt av sin tid for å bidra til denne oppgaven. Jeg håper oppgaven bidrar med lærdom og innsikt som dere kan få nytte av i deres fremtidige virke.

Studentmedvirkning er et spennende tema jeg håper får mer oppmerksomhet i fremtiden og at studenters deltakelse ikke tas for gitt. Studentene har stor vilje til å delta for å forbedre, og jeg håper Universitetet i Tromsø Norges arktiske universitet utnytter dette til beste for både seg selv og fremtidige studenter.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er et tilfellestudie som tar for seg studentmedvirkningen i fusjonsutvalgene som var satt ned i forbindelse med fusjonen mellom Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Harstad. Oppgaven har gjennom intervju med studenter og ledere som har deltatt i disse fusjonsutvalgene forsøkt å belyse hvorvidt studentene har hatt innflytelse på prosessen med bakgrunn i demokratiteori.

Undersøkelsen viser at studentene opplever å ha innflytelse i form av at de opplever at de kan påvirke utfallet, og at de totalt sett medvirker til et bedre resultat av fusjonsprosessen for Universitetet i Tromsø Norges arktiske universitet. Likevel er ikke bildet rosenrødt, og oppgaven peker derfor på flere hindringer for det som kan ansees som en ideell demokratisk prosess i tråd med både teori om deliberativt demokrati og deltakerdemokrati. Det kommer frem at studentene har flere faktorer som spiller inn på deres opplevelse av deltakelse i denne demokratiske prosessen, og oppgaven diskuterer disse sett opp mot teori om demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner.

Innholdsfortegnelse

Forord	IV
Sammendrag.....	V
1. Innledning.....	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Problemstilling.....	3
1.3 Teori	4
1.4 Metode	4
1.5 Oppgavens videre oppbygning.....	5
2. Bakgrunn	7
2.1 Studentmedvirkning – fest-taler eller reell medvirkning?	7
2.2 Studentmedvirkning – før og nå.....	7
2.2.1 Utviklingen ved UiT Norges arktiske universitet	8
2.2.2 Rett til medvirkning.....	9
2.3 Fusjonsprosessen	9
2.4 Staten om studentmedvirkning	12
2.5 Bryr studentene seg om studentpolitikk?.....	14
3. Teori – demokrati og deltakelse.....	17
3.1 Innledning	17
3.2 Medvirkningens plass i demokratiteori.....	17
3.3 Deltakerdemokrati	18
3.3.1 Carole Patemans deltakerdemokrati.....	19
3.4 Deliberativt demokrati	22
3.5 Demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner.....	24
4. Metode	26
4.1 Hvorfor kvalitativ metode	26
4.2 Intervju.....	28
4.3 Valg av informanter.....	29
4.4 Å forske på noe man selv har vært en del av.....	30
4.5 Relasjon til de man undersøker	31
4.6 Dokumentanalyse.....	31
5. Empiri	32
5.1 Innledning til kapitlet	32
5.2 Tematisk inndeling	32
5.1 Motivasjon	33
5.1.1 Informantenes motivasjon	33
5.1.2 Møtegodtgjørelse.....	35
5.1.3 Oppsummering	36
5.2 Studentenes forutsetninger	36
5.2.1 Forkunnskaper	36
5.2.2 Rammeforutsetninger	39
5.2.3 Oppsummering	40
5.3 Studentens rolle.....	41
5.3.1 Om studentenes rolle	41
5.3.2 Oppsummering	43

5.4. Medvirkning?.....	43
5.4.1 Ble det tilrettelagt for medvirkning?.....	43
5.4.2 Studentenes opplevelse.....	44
5.4.3 Var innholdet i møtene relevant?	45
5.4.4 Oppsummering.....	46
5.5 Møteformen.....	46
5.4.3 Tidsdimensjonen	49
5.4.4 Lese rapporten før innsending	51
5.4.5 Oppsummering	51
5.5 Mobilisering	51
5.5.1 Samarbeid.....	52
5.5.2 Har andre studenter påvirket eller kommet med innspill?	53
5.5.3 Samarbeid på parlamentsnivå	53
5.5.4 Oppsummering	54
5.6 Lærdom	55
5.6.1 Informantenes lærdom	55
5.6.2 Oppsummering.....	56
5.7 Den demokratiske dimensjonen.....	56
5.7.1 Representasjonen.....	56
5.7.2 Fri meningsutveksling	57
5.7.4 Hvordan har man funnet frem til løsninger?	57
5.7.5 Dissens	58
5.7.6 Om muligheten til å delta i høring.....	58
5.7.7 Oppsummering	60
6. Analyse.....	61
6.1 Innledning.....	61
6.2 Har studentene som deltakere hatt noen form for påvirkning på arbeidet i fusjonsprosessen, og i så fall hvordan?.....	62
6.3 Hvordan er opplevelsen av deltakelsen blant studentene, hvordan oppfatter de sin egen rolle og hvilken motivasjon har de for å delta i fusjonsutvalgene?.....	67
6.4 Er det noe som hindrer studentene i å medvirke på en god måte?	70
6.5 Har studentene vært demokratisk alibi eller medvirkende i fusjonsprosessen?.	74
7. Avslutning.....	77
7.1 Hvordan kan man få mer igjen for studentenes deltakelse?	77
7.2 Hva kan forskes videre på?.....	79
8. Litteraturliste	80

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

1.1.2016 fusjonerte UiT Norges arktiske universitet (UiT) med Høgskolen i Harstad (HiH) og Høgskolen i Narvik (HiN).

På bare syv år har UiT gjennomført tre fusjoner med andre institusjoner. Først gjennom å slå seg sammen med Høgskolen i Tromsø (HiTø) i 2009, før man hadde en prosess med Høgskolen i Harstad (HiH) og Høgskolen i Finnmark (HiF) i 2010 som falt sammen. Deretter tok man igjen opp tråden med HiF og fusjonerte i august 2013. Etter regjeringsskiftet i 2013 ble det klart at flere universiteter og høyskoler måtte finne sammen, og UiT fridde til HiH og HiN og fikk ja etter noen runder med forhandlinger. Etter denne prosessen har UiT i dag 15 277 studenter, campuser fra Mo i Rana til Kirkenes og har blitt landets tredje største utdanningsinstitusjon.

Etter syv år med fusjoner innehar UiT mye intern fusjonskompetanse. Mens man i den første fusjonen med HiTø tegnet organisasjonskartet på nytt har man i de neste prosessene smeltet mindre institusjoner inn i den eksisterende strukturen. I fusjonen med HiH og HiN er det stor grad en lik prosess som skal gjennomføres som i fusjonen med HiF, men med nye aktører. Deriblant ansatte og studenter som skal høres. Forskjellen fra tidligere er at denne gang starter man arbeidet med å finne ut hvordan man skal fusjonere etter at man har blitt enig om å fusjonere. Vil det påvirke prosessen? Vil fusjonen bli styrt av en administrasjon som "har gjort dette før", eller vil man la de nye aktørene få delta og si sitt?

Jeg vil i denne oppgaven se nærmere på hvordan studentene har blitt inkludert i fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH.

I en fusjonsprosess er det mange avgjørelser som skal tas, og mange hensyn som spiller inn på prosessens gang. I fusjonsprosesser i høyere utdanning er det i hovedsak organisasjonsstruktur, administrative og faglige ressurser som påvirkes. Det som angår studentene mest, utdanningene, er det som omhandles minst i fusjonsprosessen. Man kan stille seg spørsmålet om hvorvidt fusjonene oppleves som relevante for studentene, og hvorvidt det er nødvendig å ha studenter med i demokratiske utvalg. Loven gir likevel

et klart signal om at det ikke er hvor mye det angår studentene som er avgjørende, men at det angår. Det blir derfor mer relevant å se på hvordan prosessen legges opp, og hvordan dette påvirker studentenes mulighet til å medvirke på en god måte.

I denne fusjonsprosessen har man satt ned forskjellige utvalg som skal jobbe med ulike deler av fusjonen, med representanter for institusjonen, tillitsvalgte og studenter samlet fra alle institusjonene.

Hadde man tatt utgangspunkt i hvem som er den største gruppen ville studentene vært overrepresentert i fusjonsutvalgene, mens man i dette tilfellet er redusert til en enkelt representant fra hver institusjon. Her bør det for øvrig nevnes at hovedregelen er at studentene skal ha 20% av stemmene i styringsorganene, noe jeg kommer tilbake til.

Underrepresentasjonen kan føre til at studentene overkjøres av institusjonene i en gitt situasjon, samtidig som dette riktignok er en prosess initiert av staten som eier av institusjonene, og det er derfor kanskje unaturlig at studentene skal utgjøre hovedvekten av de som skal delta i prosessen. På den andre siden fører situasjonen med lav studentrepresentasjon til at man kan stille seg spørsmål om studentene vil bli gjort til alibi for prosessen, ved at de blir valgt inn i organer der andre har styringen, erfaringen og flertallet.. Det vil, isolert sett, være nytteløst for studentene å protestere mot valgene som tas når de er underrepresentert i prosessen og ikke har flertall. Det blir derfor avgjørende hvordan prosessene er lagt opp, og om det foreligger muligheter for studentene til å medvirke. Studentene vil bli et representasjonsalibi dersom det ikke foreligger gode muligheter for medvirkning for studentene, og nettopp dette har vært grunnlaget for å undersøke fusjonsprosessen. Demokratiforskning har vist at involvering i organisasjoner som studentdemokrati eller lignende frivillige organisasjoner er en god determinator for politisk engasjement senere i livet (Verba m.fl. 1995). Fusjonsprosessen kan på mange måter sies å være et eksempel på en mer generell problemstilling vedrørende studentmedvirkning.

1.2 Problemstilling

Jeg har med ovennevnte bakgrunn gitt et innblikk i temaet studentmedvirkning, og hvorfor studentmedvirkning i fusjonsprosessen er et aktuelt tilfelle å undersøke.

Jeg har valgt følgende problemstilling:

Studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH – får studentene reell innflytelse eller blir de et demokratisk alibi?

I dette ligger det at jeg vil undersøke om studentenes deltakelse i fusjonsutvalgene har hatt betydning, om det har blitt lagt til rette for aktiv medvirkning fra studentene og om det er rammefaktorer som hindrer studentene i å kunne medvirke. Er det mulig å oppnå reell studentmedvirkning i et system hvor studentene er underrepresentert? Dette spørsmålet vil bli drøftet i lys av demokratiteoretiske tilnærminger. Legges det i noen grad til rette for at studentene kan medvirke på en god måte, eller settes de inn i et system der andre styrer dagsorden, har forkunnskapen og fremstår med mye faglig autoritet?

Jeg har følgende underspørsmål som skal bidra til å undersøke helheten:

- 1. Har studentene som deltakere hatt noen form for påvirkning på arbeidet i fusjonsprosessen, og i så fall hvordan?*
- 2. Hvordan er opplevelsen av deltakelsen blant studentene, hvordan oppfatter de sin egen rolle og hvilken motivasjon har de for å delta i fusjonsutvalgene?*
- 3. Er det noe som hindrer studentene i å medvirke på en god måte?*
- 4. Hva er ut fra aktuelle demokratiteorier forutsetningene for å kunne ha innflytelse i sammenhenger som dette?*

Målet med oppgaven er å sette fokuset på en form for medvirkning som kanskje tas for gitt både av studenter og utdanningsinstitusjonene. I skrivende stund er det kun UiT Norges arktiske universitet som er ferdig fusjonert og har gjennomført stort sett alle

interne prosesser, mens NTNU og Nord Universitet har valgt å ta prosessen over lengre tid, selv om institusjonene i seg selv er fusjonert. Flere mindre institusjoner kjenner nå presset for å slå seg sammen, og flere har nå samtaler på tvers av fylker for å finne gode fusjonspartnere før Kunnskapsdepartementet trer inn og velger partnere for dem. Oppgaven blir forhåpentligvis et viktig verktøy for både institusjonene og studentene for å identifisere hindre for medvirkning, og se på hvordan prosessene kan legges opp for å få mest mulig ut av studentenes medvirkning.

1.3 Teori

For å forstå prosessen tar jeg utgangspunkt i demokratiteori fordi dette vil hjelpe meg å forstå temaer demokrati, deltakelse og representasjon. Stemmer teorien med empirien, eller har man data som viser at teorien må revideres?

I tidligere forskning om demokratisk medvirkning står det deltakerdemokratiske og det deliberative perspektivet sterkest som teorier som kan belyse funnene som gjøres. Teorien om konkurransedemokratiet er en relevant motvekt til de to nevnte teorier, men legger mer vekt på aggregering av stemmer, og blir derfor mindre relevant når det er snakk om en medvirkningsprosess i små fora slik fusjonsutvalgene er ment å være. Her har de to andre teoriene langt mer å komme med ettersom teorien om deltakerdemokratiet tar for seg at de som berøres av avgjørelser skal kunne delta i prosessen, at deltakelse er et gode for demokratiet og at deltakerne i demokratiet får positiv personlig nytte i form av lærdom. Teorien om deliberativt demokrati belyser hvordan man kommer frem til beslutninger, og konsensussøken i demokratiske organ. I tillegg til disse to fremtredende demokratiteoriene tar jeg også med teori om demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner som er basert på tilfellet med styring av universiteter og høyskoler i Norge med studenter som en del av institusjonens styre.

1.4 Metode

Jeg valgte tidlig å gå for kvalitativ metode og intervju i dette forskningsprosjektet. Ved å intervju informanter kommer man nærmere subjektets egne opplevelser og kan gå i dybden. Dette vil gi et større innblikk i helheten i informantens situasjon og i større grad

åpne for alternative spørsmål for å fange opp data utenfor det forutsette. Det er gjort lite, om noe, forskning på studentmedvirkning, og derfor er det lite håndfast å ta utgangspunkt når man undersøker. Desto viktigere blir det derfor å kunne fange opp det uforutsette. Jeg har i løpet av arbeidet vært på campusene i Tromsø og Narvik for å gjennomføre intervju. Det har mildt sagt vært enkelt å få tak i informanter blant studentene på disse campusene, mens det ikke lot seg gjøre å få gjennomført intervju med studentene i Harstad. Jeg tok også utgangspunkt i at jeg skulle intervjuere ledere i fusjonsutvalgene, men det ble såpass tidkrevende å avtale intervju med ledere at jeg sa meg fornøyd med den ene jeg fikk intervjuet. Det viktige har vært å møte de 10 studentene og få lære om deres opplevelser på deres hjemmebane. Redegjørelsen for valg av metode for denne oppgaven er såpass omfattende at jeg har valgt å skille den ut i eget kapittel.

1.5 Oppgavens videre oppbygning

Kapittel 2 tar for seg oppgavens bakteppe, og ser nærmere på studentmedvirkningens utvikling i Norge, før jeg ser på hva statistikk og tidligere forskning sier om studentenes forhold til medvirkning og studentpolitikk. Videre ser jeg på de formelle bestemmelser og lover som eksisterer relatert til studentmedvirkning, samt hva staten sier om studentmedvirkning i offisielle dokumenter. Og ikke minst, en kortfattet gjennomgang av fusjonsprosessen og hvordan den har vært lagt opp.

Kapittel 3 består av en presentasjon av oppgavens teoretiske grunnlag, hvor jeg presenterer deltakerdemokrati og deliberativt demokrati. Deretter går jeg gjennom og presenterer teori om demokrati i spesialiserte institusjoner. Tilslutt går jeg kanskje gjennom hva makt og demokratiutredningen sier om demokrati og deltakelse.

I kapittel 4 presenterer jeg metoden, og de metodiske valg som er gjort for datainnsamlingen. Jeg går i gjennom hvordan utvalget av informanter er gjort, og grunngir de metodene som er brukt for å samle inn data.

I kapittel 5 presenteres oppgavens empiriske grunnlag. Her presenterer jeg funnene fra datainnsamlingen, med hovedvekt på studentenes subjektive opplevelser av hvordan studentmedvirkningen har fungert i fusjonsprosessen, kategorisert etter forskningsspørsmålene som ble stilt.

Analysen kommer i kapittel 6, og knytter teori og empiri sammen. Kan man si at det har vært en reell demokratisk prosess, eller har studentene blitt alibi for prosessen? Har sluttresultatet i grove trekk vært avgjort på forhånd og gjort fusjonsutvalgene til sandpåstrøingsorgan? Eller har det vært en prosess som kan forstås som deltakerdemokratisk og deliberativ?

Opgaven avsluttes med kapittel 7 som tar for seg hvordan UiT i større grad kan få noe igjen for studentenes deltakelse og aktuelle temaer for videre forskning.

2. Bakgrunn

2.1 Studentmedvirkning – fest-taler eller reell medvirkning?

I dette kapitlet gjør jeg rede for bakgrunnen for oppgavens tema – studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiH og HiN. Dette innebærer et blikk på den historiske utviklingen i studentenes deltakelse, fusjonsprosessen i seg selv, studenters oppfatninger om deltakelse i studentpolitikk og en gjennomgang av hva lovverk og stortingsmeldinger sier om studentmedvirkning. Studentmedvirkning er ofte noe som er overlatt til studentene selv (med tilskudd og administrative ressurser fra institusjonene), og spørsmålet blir derfor hvordan det har blitt lagt opp i denne prosessen der institusjonene styrer prosessene og studentene skal være deltakere.

2.2 Studentmedvirkning – før og nå

Så som i mange andre tilfeller er studentmedvirkning et fenomen som har utviklet seg over tid, også i Norge. I middelalderen kunne studenter i enkelte tilfeller opptre som universitetets representant utad (Ot. Prp. 62, 1988), mens det i norsk sammenheng ikke ble et fenomen før i 1905 da man innførte studentutvalg, 94 år etter oppstarten av Universitet i Oslo. Studentutvalgene skulle ifølge loven danne et

«mellemlid mellem universitetets myndigheter og de studerende i anliggender vedrørende disses interesser, navnlig forsaavidt angaar undervisningen ved universitetet» (ibid.).

Det interessante sett i lys av universitetets demokratiseringsprosess er at særutvalgene *skulle* innkalles til minst ett fakultetsmøte hvert semester, hvilket innebærer mer studentmedvirkning.

I lovmessig sammenheng er det lite utvikling angjeldende studentmedvirkning frem til 1950-tallet da en rekke endringer i organisasjonsstrukturen ved de norske universitetene foregikk med blant annet demokratiseringsprosessen som en viktig endringsfaktor. Studentene fikk da gjennomslag for representasjonsrett i både fakultetsråd og det akademiske kollegium.

Det antas blant referanseutvalget til Ot. Prp. 62-1988 at Norge i dette tilfelle var svært tidlig ute med å gi studenter representasjon i universitetets høyeste styringsorgan, sammenlignet med andre stater.

Den virkelig store omveltningen kom likevel ikke før på 1970-tallet da alle styringsorgan ved universitetene ble gjort om til representative organ, der både alle former for ansatte og studentene fikk fast plass. Likevel beholdt de vitenskapelige ansatte flertallet i alle organene, med minst 51% av medlemmene (ibid.). I utredningen *Ny lov om universiteter og høyskoler* fremheves det at styrene ved de statlige utdanningsinstitusjonene tradisjonelt har hatt et flertall bestående av ansatte og studenter fra institusjonen, for å gi styret faglig legitimitet internt i virksomheten (NOU 2003: 25).

2.2.1 Utviklingen ved UiT Norges arktiske universitet

Ved Universitetet i Tromsø (UiT) forsøkte flere i oppstartsfasen å få innført direkte demokrati. Grunnideen, som man rett nok raskt innså ikke lot seg realisere, var at hvert medlem av universitetssamfunnet, lærere, teknisk og administrativt personale samt studentene, skulle ha en stemme hver i saker som krevde avstemning. Dette ville med studenttallet før fusjonen, som var **11811,6** (UiT 2015) ha medført at studentene hadde hatt rundt fire ganger så mange stemmer som de ansatte, hvilket bare utgjorde 2907,9 (ibid.). En sterk kontrast til dagens modell der studentene bare har 20% av plassene i styringsorganene. UiT endte opp med en modell med universitetsting der studentene hadde 14 av 50 representanter, og de vitenskapelig ansatte alene utgjorde mer enn halvparten. Studentene på sin side foreslo at studentene skulle ha 30-40% av stemmene, altså rundt 1/3 av representantene (Fulsås 1993). Universitetstinget valgte så et nytt representativt universitetsstyre som skulle behandle de fleste sakene. Denne modellen varte frem til man nasjonalt ga felles retningslinjer for styrene ved alle institusjonene, og sørget for fordelingen man kjenner i dag med utgangspunkt på 11 medlemmer, hvorav ingen gruppe alene har flertall. Universitets- og høyskoleloven gir likevel mulighet til å velge annen sammensetning dersom to tredjedeler av styret stiller seg bak det. Ved UiT har man utnyttet handlingsrommet i loven til å utvide styret for å ta høyde for geografisk

fordeling blant representantene. I dag består styret av 4 studenter, og styret består til sammen av 17 representanter.

2.2.2 Rett til medvirkning

Studentenes rett til medvirkning er hjemlet i universitets og høyskolelovens §4-1, der punkt 1, 3 og 4 er punkter som angår institusjonens ansvar og studentenes rettigheter spesielt. Punkt 1 og 3 tar for seg studentenes rett til å opprette et organ for å ivareta sine interesser og fremme sitt syn overfor institusjonen, mens punkt 4 stiller et strengt krav til institusjonen:

(4) Studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene på det aktuelle nivå.

Disse paragrafene hjemler studentenes rett til å uttale sitt syn, mens §4-4 hjemler studentenes rett til å være med på beslutningene. Paragrafen lyder slik:

§ 4-4. Studentenes representasjon i institusjonens organer

(1) Studentene skal ha minst 20 prosent av medlemmene i alle kollegiale organ som tildeles beslutningsmyndighet. Der dette ikke utgjør mer enn ett medlem, skal studentene ha rett til å møte med ytterligere en student med tale- og forslagsrett.

2.3 Fusjonsprosessen

I Kongelig resolusjon av 19. juni 2015 besluttet det at Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet, Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Harstad blir slått sammen fra 1. januar 2016. I forkant av den kongelige resolusjonen og fusjonstidspunktet har det vært en enorm prosess ved institusjonene, både for å avklare hvem som skal fusjonere, hvordan man skal fusjonere og hvorfor man skal fusjonere.

Fusjonsprosessen starter med ny regjering høsten 2013 som i sin plattform uttaler:

Regjeringen vil: Fryse strukturen i høyere utdanning inntil effekten av nye universitetsopprettelser er evaluert, og sikre at vi får en struktur som gir miljøer med sterke fagprofiler (Solberg-regjeringen 2013) .

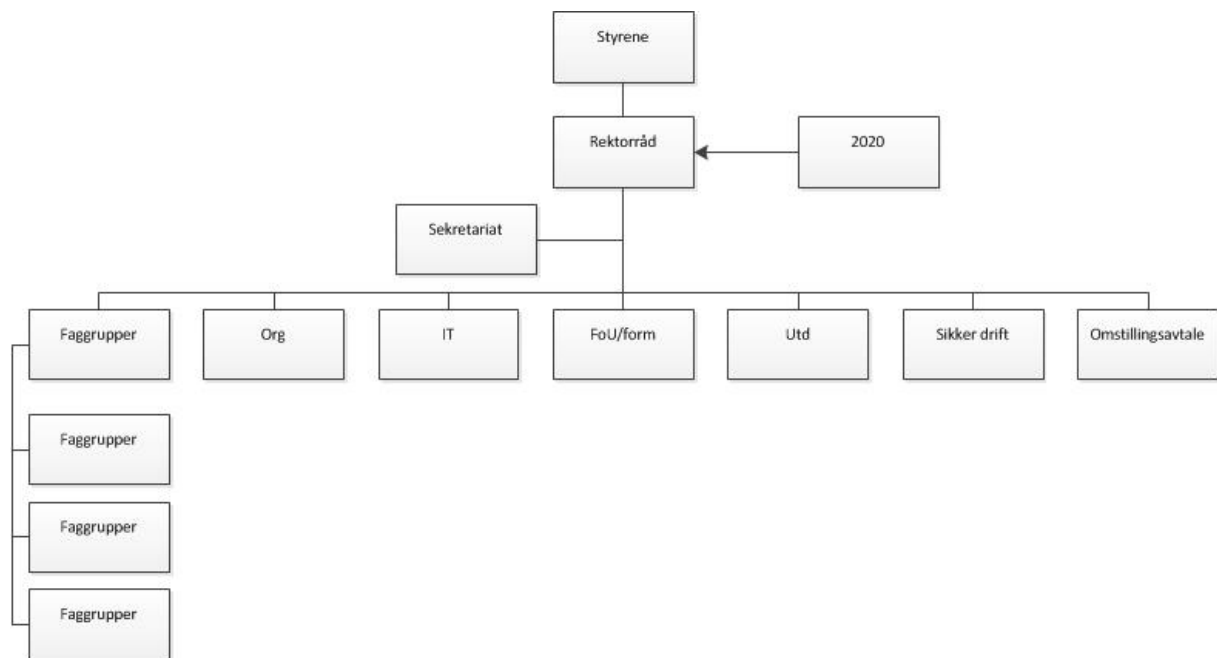
Frysingen av strukturen varer helt frem til Kontaktkonferansen mellom Regjering, universitetene og høyskolene i januar 2014 der kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen melder at hans departement vil starte et arbeid med mål om å styrke kvaliteten innen høyere utdanning. Først gjennom å sette tydelige kvalitetskrav, deretter gjennom struktur, uten at dette direkte skal innebære at studiesteder legges ned, men heller redusere antallet institusjoner (Ertesvåg 2014). Grunnlaget for dette vil være en stortingsmelding som legges frem våren 2015, som i dag er Stortingsmelding 18:2015, *Konsentrasjon for kvalitet*.

Flere institusjoner, deriblant UiT, HiH og HiN startet sine sonderinger allerede før stortingsmeldingen, og inviterte i tillegg daværende Universitet i Nordland (UiN) med for å lage en felles nordnorsk institusjon. Dette ble avvist, og UiN inviterte både HiH og HiN til fusjon med seg. HiH lå lenge på vippen, men valgte UiT, mens HiN hadde fusjon med NTNU som førstevalg. HiN fikk lovnader fra Nordland fylkeskommune om flere millioner dersom de valgte å slå seg sammen med UiN heller enn UiT, men valgte til slutt UiT på bakgrunn av lovnad om fakultet og det faktum at man har mer til felles i form av fag med UiT. Disse samtalene har foregått på styrenivå og mellom rektorene.

20. april møtes rektorer, direktører, tillitsvalgte og studentrepresentanter for å danne Rektorrådet og inngå intensjonserklæring. I tillegg oppnevnte man arbeidsgrupper, med tilhørende undergrupper, som skulle ha ansvar for forskjellige deler av fusjonsprosessen og diskutere seg frem til løsninger. For ordens skyld vil arbeidsgrupper og undergrupper i gjennom hele oppgaven bli omtalt som fusjonsgrupper.

Fusjonsgruppene ble sammensatt med partsfordeling, med to representanter fra hver institusjon (med mindre det naturlig skulle være flere med), en tillitsvalgt og en studentrepresentant fra hver institusjon. Der det kun var aktuelt for to institusjoner å delta i utvalget, hadde man tre representanter hver. Det har også vært enkeltgrupper

med mer spesiell sammensetning da disse har hatt koordinerende ansvar, heller enn å skulle avgjøre saker. Til sammen ble det opprettet 13 forskjellige fusjonsutvalg, hvert med forskjellig arbeidsområde.

Denne figuren viser hvordan fusjonsutvalgene var lagt opp i en hierarkisk modell. Faggruppene det vises til her var fusjonsutvalgene for de forskjellige utdanningsområder som ble fusjonert. Alle utvalg under styrene, med unntak av 2020 og sekretariatet, regnes i denne oppgaven som fusjonsutvalg. Kilde: uit.no/fusjon

Hver fusjonsgruppe har hatt et mandat som var styrende for gruppas arbeid, og man hadde perioden fra 29. april til 9. oktober på å møtes og diskutere seg frem til løsninger. Til 9. oktober skulle gruppene ha klar en rapport til rektorrådet, som straks ble sendt på høring til berørte deler av institusjonene, studentene og fagforeningene. Her kan det nevnes at både intervju og tilgjengelige dokumenter viser at det ikke ble levert høringssvar fra studentene.

Etter at rektorrådet behandlet rapportene gikk innstillingen om fusjon videre til institusjonenes styrer som skulle vedta og godkjenne det rektorrådet har kommet frem til.

Gjennomgangen av sakspapirene og referater viser at man i stor grad har fulgt anbefalingene som fusjonsgruppene har kommet med, og at det ofte har vært enighet om løsningene. I noen få tilfeller har direktør eller rektorrådet blitt bedt om å ta beslutning, og det dreier seg i all hovedsak om reglementsendringer.

2.4 Staten om studentmedvirkning

I søket etter litteratur og bakgrunnsinformasjon har jeg støtt på en stadig tilbakevendende utfordring; mangelen på konkrete kilder og informasjon direkte relatert til studentdemokrati og studentmedvirkning. Spesielt relatert til norske forhold, der jeg i stor grad støter på det samme materialet i forskjellige dokumenter.

Verken det første eller den andre maktutredningen tar for seg studentenes posisjon i utdanningssystemet, og i den grad studenter nevnes er dette sammenlignet med interesseorganisasjoner. I de fleste tilfeller er dette naturlig, men man får dermed aldri noen debatt eller utredning om studentenes maktposisjon i en sektor der de utgjør flertallet av individene. En annen utfordring er at ved å kun fokusere på studenter som gruppe gjennom organisasjoner vil man ikke fange opp det særskilte ved at studentene ofte velges til institusjonenes råd og styrer på bakgrunn av egen integritet, og ikke med bakgrunn i organisasjonsrepresentasjon. Man kan selvsagt argumentere for at studentparlamentar/studentdemokratier er organisasjoner, men representanter kan velges til utvalg og styrer uten å være en del av det valgte studentdemokratiet.

Jeg har valgt å konsentrere innholdet i dette delkapitlet mot det den nåværende regjeringen skriver om studentmedvirkning, og hvilke føringer de legger for studentmedvirkning i fusjonsprosessene.

I Stortingsmelding nr. 18, (2014-2015) "Konsentrasjon for kvalitet" om strukturreform i universitets- og høyskolesektoren skriver regjeringen følgende om studentmedvirkningens betydning i fortid og i fremtid:

Studentens muligheter for innflytelse er stor, og deres engasjement har vært viktig for utviklingen av høyere utdanning i Norge. Studentene sitter i en rekke utvalg og styrer ved utdanningsinstitusjonen. Regjeringen understreker at institusjonene må sørge for at studentene aktivt involveres i arbeidet med å utvikle sektoren.

Det er med andre ord ikke slik at studentmedvirkningen ses på som en byrde, men heller som et gode til beste for utviklingen av sektoren. Spørsmålet blir dermed heller om studentene føler at de får være med, og at de faktisk får den innflytelsen det ifølge

regjeringen er store muligheter for. I en fusjonsprosess som går raskt, og er styrt av institusjonene kan det fort hende at det ikke blir lagt til rette for god medvirkning. Det er noe av det oppgaven vil forsøke å sette lys på.

I samme stortingsmelding står det:

Regelverket og praksis for studentenes deltakelse i beslutninger ved institusjonene fungerer godt i dag, og departementet har inntrykk av at studentene deltar svært konstruktivt. Studentene bruker mye tid og ressurser på arbeid i institusjonenes organer, og studentenes organisasjoner legger godt til rette med opplæring og støtte til slike oppgaver. Sammenslåinger vil innebære omstillingsprosesser som forutsetter at studentene involveres tidlig i ulike faser av arbeidet, også i arbeidsprosesser der regelverket ikke nødvendigvis stiller krav om at studentene skal være representert (Kunnskapsdepartementet 2015).

Dette viser en sterk oppmerksomhet fra departementets side om viktigheten av studentmedvirkning, og gir samtidig et sterkt og tydelig signal om at institusjonene skal sørge for at studentene blir involvert. Samtidig viser det nok en gang et positivt syn på studentenes deltakelse.

Av tidligere kilder enn stortingsmeldingen har jeg funnet følgende kommentar i Ot.prp.nr. 79 2003-2004, i forbindelse med ny lov om universiteter og høyskoler som kom på bakgrunn av kvalitetsreformen.

Etter departementets vurdering er det viktig at studentenes legitime behov for å delta i beslutningsprosesser som gjelder deres egen studiesituasjon, kommer tydelig til uttrykk i loven. Studentene representerer en viktig ressurs og tilbakemeldingene fra institusjonene viser at studentene aktivt bidrar til institusjonenes utvikling gjennom sin deltakelse i de besluttende systemer (Ot.prp.nr.79 (2003-2004) Om lov om universiteter og høyskoler 2004).

Igjen ser man samme bilde tegnes av studentenes medvirkning, og det viser at synet på studentmedvirkning også har vært tilstede over tid. Mest interessant sett i forhold til de to øvrige sitatene er det at man her viser til tilbakemeldinger fra institusjonene

2.5 Bryr studentene seg om studentpolitikk?

I masteroppgaven *Hvorfor engasjerer ikke studentpolitiske velferdsspørsmål studentene?* har Ulrik Langøy sett nærmere på studentenes engasjement, og forsøkt å finne årsakene til et sviktende engasjement hos studentene, både som individ og gruppe.

En del av tilbakemeldingene Langøy fikk tyder på avmakt blant studentene, og et underskudd hva gjelder opplevelse av innflytelse. Dette, sammen med lav oppslutning rundt studentdemokratiet ved UiT og en liten grad av intersemobilisering for studentrelevante spørsmål blant studenter ser ut til å forsterke følelsen av avmakt (Langøy 2015).

Av de studentene Langøy intervjuet, som ikke deltok i studentpolitikken, var det i stor grad mangel av tillit til politiske prosesser ved universitetet (og nasjonalt), og hvorvidt de faktisk ville blitt hørt om de hadde engasjert seg.

Langøy fant også at blant de studentene han intervjuet viste deg seg at studentenes forutsetninger for å kunne mobilisere og engasjere seg begrenses av de samme forhold som de ønsker å bedre. En stram studentøkonomi, avhengighet av deltidsjobb og tidspress begrenser muligheten til å engasjere seg i studentpolitiske saker. Det studentpolitiske engasjementet og mobiliseringen kommer sist i prioriteringen hos studentene (Langøy 2015).

I studiebarometeret som kom ut i februar 2016 har man blant annet undersøkt studentenes opplevelse av medvirkning i utdanningen, og kanskje mest interessant hvordan opplevelsen av medvirkning påvirker den overordnede tilfredsheten med studiet de går på. Av alle momenter i studiehverdagen, er muligheten til å medvirke i studiesituasjonen det som har minst påvirkning på studentenes totale tilfredshet (NOKUT 2016a). På en skala fra 1-5, der 1 utgjør ikke tilfreds og 5 svært tilfreds, skårer medvirkning 3,2 nasjonalt sett. Studentene er altså litt over middels fornøyd med

muligheten til å medvirke. Ved HiH (N=123) ligger skåren på medvirkning på 3,3, og HiN (N=156) skårer under gjennomsnittet med 2,9, mens UiT (N=1405) havner under landssnittet med 3,1. 3 utgjør i dette tilfellet nøytral (NOKUT 2016b).

Ved UiT har man over tid sett en lav, men stabil oppslutning rundt valg av studentparlament. Rundt 2012 kom en økning som var ganske betraktelig, men fortsatt var det bare ca. hver syvende student som deltok i studentparlamentsvalget. I 2016 har man derimot fått en oppsving som gjør at nærmere hver femte student har avgitt stemme (UiT 2016). Tabellen under viser utviklingen fra fusjonen med HiTø og frem til i dag. Narvik og Harstad er foreløpig egne valgkretser og deres studenttall er følgelig ikke med her.

Årstall	Antall stemmer	Antall studenter	Valgoppslutning
2009	562	7726	7,27
2010	622	8154	7,63
2011	674	8406	8,02
2012	1275	8671	14,70
2013	1445	11199	12,90
2014	1501	11190	13,41
2015	1552	11235	13,81
2016	2148	11548	18,60

I 2010 gikk Universitas studentengasjementet nærmere i sømmene, og så på utviklingen fra studentopprørene verden over fra 1968 og til 2010 hvor 2500 studenter meldte på sosiale medier at de skulle delta i demonstrasjon i Oslo mot regjeringens brutte løfter om 11 måneders studiestøtte. Bare 60 stk. møtte opp fysisk til demonstrasjonen, en stor kontrast til 1971 da studentene beleiret Stortinget og nektet å flytte seg før de fikk bedre vilkår ved universitetet (Leblebicioglu m.fl. 2010).

I 1971 var det norske studentopprøret en del av et større bilde der studenter ved 2000 universiteter gjorde opprør. Det var dette opprøret som sørget for at studentene fikk

representasjon i alle organ ved universitetene som fattet beslutninger med betydning for utdanningene deres. I midlertid faller engasjementet blant studentene på 1980-tallet, noe Rolf Werenskjold forklarer med at det var krefter lang til venstre i det politiske landskapet som dominerte studentpolitikken, og politiserte den kraftig. Dette representerte ikke det store flertallet, og som følge av dette døde mye av engasjementet som hadde dominert 70-tallets studentpolitikk (ibid.).

En av studentrepresentantene i universitetsstyret ved UiO tilbake i 2010, opplever at engasjementet har dalt omvendt proporsjonalt av innflytelsen, som har økt. Når studentene sitter i styrene er man ikke lengre i opposisjon, og følgelig bryr studentene seg mindre. Werenskjold problematiserer dette synet om økt innflytelse, da undersøkelser Universitas har gjort viser at den reelle makten ligger hos administrasjonen som setter agendaen og forbereder sakene. 95 av 108 vedtakssaker behandlet i UiOs styre i perioden 2007 til 2009 gikk i administrasjonens favør (ibid.).

En forklaring som presenteres av daværende leder i NSO, Anne Karine Nymoen, er at studentmassen i dag har langt større aldersspredning. Gjennomsnittstudenten er 28 år, og hver femte student har barn. I tillegg bor nærmere halvparten utenfor de store byene. Samlet gir dette en langt mer sammensatt bilde enn 68-generasjonen, som i langt større grad var en mer homogen gruppe med like utfordringer, fordelt på få institusjoner. Professor i nyere historie ved UiO, Fredrik Thue, peker i samme artikkel på det faktum at dagens situasjon ikke er så ulik situasjonen før studentopprørene. Da ville man i den organiserte studentpolitikken ha realpolitikk, altså politikk basert på kompromisser. Studentene var opptatt av studieforhold, og pleiet gode kontakter med politikerne (ibid.)

3. Teori – demokrati og deltakelse

3.1 Innledning

Teori er det analytiske hjelpemiddel som skal benyttes for å belyse og forklare forskjellige fenomener. Teorien utgjør oppgavens analytiske rammeverk. Først i dette kapittelet vil jeg redegjøre for demokrati som begrep, og studentmedvirkning. Deretter vil jeg gå nærmere inn på demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner, slik som statlige universiteter og høyskoler.

Som hoveddelen i det teoretiske rammeverket vil jeg gå inn på to ulike tilnærminger til demokratibegrepet. Det er henholdsvis deltakerdemokrati og deliberativt demokrati.

Når jeg skal se nærmere på demokrati i spesialiserte institusjoner vil spesielt arbeidet til Knut Midgaard være viktig fordi det tilsynelatende er en få kilder til anvendt teori som er tilpasset norske forhold. Sammen vil dette danne bakteppe for analysen av studentmedvirkningen i fusjonsprosessen og gi en forståelse av hvordan demokratiet i fusjonsprosessen forløper seg.

3.2 Medvirkningens plass i demokratiteori

Det er flere begreper som går om hverandre i teorien om medvirkningen, og ikke minst i dagligtalen. Noen snakker om involvering, mens når man skal ha med noen som står utenfor prosessen bruker man gjerne ordet inkludering. Om man er med i prosessen snakker man gjerne om deltakelse, men ingen av disse forutsetter at deltakerne i prosessen faktisk er med og bidrar til prosessen. Derfor snakker man gjerne om medvirkning som begrep i demokratiteorien fordi muligheten til aktiv deltakelse gir reell mulighet til å påvirke utfallet av prosessen.

Demokrati deles gjerne opp i to former for demokrati: Direkte og indirekte demokrati. Mens direkte demokrati var slik demokratiet var da det ble oppfunnet, finnes det få eksempler på dette i dag. Både nasjonale og lokale folkeavstemminger om enkeltsaker er som regel rådgivende, og legger den endelige beslutningen til en forsamling bestående av valgte representanter. Derfor er det slik at når det tales om demokrati i dag, er dette et indirekte demokrati der folket velger representanter til en demokratisk forsamling.

Indirekte demokrati kalles også gjerne representativt demokrati på bakgrunn av den sterke betydningen av representasjon. I et representativt demokrati velger folket sine representanter og ledere, og får ved valg mulighet til å fornye tilliten eller kaste disse til fordel for andre kandidater. Demokrati betyr folkestyre, og for å ha et reelt demokrati skal folket alltid være suverent og ha kontroll over sine ledere. Ved at folket ikke selv tar alle beslutninger, stilles det store krav til at alle skal bli hørt og ha mulighet til å påvirke beslutninger mellom valg. Det bidrar til å legitimere avgjørelsene de styrende foretar seg og lar de berørte parter komme med innspill som kan påvirke den endelige avgjørelsen.

3.3 Deltakerdemokrati

Den sentrale tanken innenfor deltakerdemokratiet er at et bredt folkelig engasjement er en forutsetning for å sikre fellesskapets beste (Rose og Baldersheim 2005). Den beste måten å fange opp alle interesser er gjennom kontinuerlig deltakelse fra folket. Dette vil føre til at alle beslutninger tas til fellesskapets beste. For å kunne fange opp mennesker i forskjellige livssituasjoner og deres ulike behov må man ha et bredt folkelig engasjement. Det brede folkelige engasjementet sørger for at de som berøres av en avgjørelse får være med på å gjøre avgjørelsen bedre for alle.

Teorien om deltakerdemokratiet tar utgangspunkt i et positivt menneskesyn og mener folket skal delta i demokratiet oftere enn ved valg, til forskjell fra Schumpeters konkurransedemokrati som tar utgangspunkt i at ikke alle mennesker er skikket til å delta i demokratiet og helst bør styres av eliten (ibid.). Teorien tar videre utgangspunkt i at deltakelse fra folket er den eneste måten å fange opp relevante interesser slik at de blir tatt med i betraktning, eller tatt hensyn til i beslutningsprosessene.

Et annet aspekt ved deltakerdemokratiet er verdien deltakelse har for den enkelte og for samfunnet generelt ved at man gjennom deltakelse får innsikt i flere deler av samfunnet og kunnskap om de sakene som behandles. For individet står spesielt de positive effektene i form av læring og selvrealisering frem som sterke argumenter for økt deltakelse i demokratiske prosesser. Ved å ha et bredt folkelig engasjement og dermed en stor andel av befolkningen som deltakere i demokratiske prosesser vil man sikre et

rikt idemangfold og følgelig få et levende og sterkt demokrati. Når flere deltar, og deltakerne er frie til å dele kunnskap og ideer, vil man ha bedre forutsetninger for å finne de beste løsningene på ulike samfunnsspørsmål og utfordringer.

Tilhengerne av deltakerdemokratiet ser på de positive konsekvensene av politisk deltakelse som så gode at eventuelle negative konsekvenser overskygges. Det gjør ikke noe at man bruker lengre tid til å komme frem til målet så lenge sluttresultatet blir langt bedre for alle.

Benjamin Barber formulerte teorien om Strong Democracy, som både fremhever deltakerdemokratiet, og kritiserer den aksepten som brer seg for begrenset politisk deltakelse innenfor det representative demokratiet. Han mener en slik aksept kan føre til underminering av demokratiets opprinnelige fundament som tok utgangspunkt i ideen om folkestyret (Barber 1984). Det politiske engasjementet bør kjennetegnes av bredde og dybde, heller enn å være begrenset til en velgerrolle med sporadisk deltakelse. I et sterkt demokrati er politikk noe som gjøres av, og ikke for innbyggerne. Barber kommer med følgende sitat som sier det meste:

In strong democracy, politics is something done by, not to, citizens. Activity is its chief virtue, and involvement, commitment, obligation, and service – common deliberation, common decision, and common work – are its hallmarks (Barber 1984:133).

3.3.1 Carole Patemans deltakerdemokrati

Carole Pateman er en av de tydeligste stemmene blant tilhengerne av deltakerdemokratiet og er en av de fremste teoretikere innenfor dette emnet. Deltakelse er ifølge Pateman både middelet og målet. Deltakelse avler deltakelse, og jo mer individet deltar, jo bedre blir det i stand til å delta.

I boken *Participation and democratic theory* fra 1970 kritiserer Pateman som forfatter teoretikere innenfor demokratiteori for å ha forlatt fokuset på deltakelse av folket. Det synes, ifølge henne, å være elitens deltakelse og ikke hvem som helst i befolkningens

deltakelse som er viktig for disse. Hun kritiserer også en tilsynelatende utbredt oppfatning om at politisk apati i befolkningen ikke kommer av noen spesiell grunn, og at det "bare er slik". For å motbevise dette, viser Pateman til Rousseau, Mill og Cole og argumenterer for folkets deltakelse avler mer folkelig deltakelse. Spesielt viser hun til Rousseau og hans syn på individet, som sier at gjennom deltakelse blir individet en offentlig borger så vel som en privat borger, og at dette medfører at individet lærer å se egeninteresser i lys av fellesinteresser, og dermed også blir mer ansvarlig i sine politiske og sosiale handlinger (Pateman 1970:25).

Pateman hevder at omfattende politisk deltakelse er både ønskelig og nødvendig i demokrati. En av de viktigste grunnene til dette er at bred deltakelse legitimerer beslutningene som tas, og en annen grunn er at deltakelse legger til rette for politisk læring hos individet. I deltakerdemokratiet er derfor politisk deltakelse mer enn et spørsmål om å velge mellom motstående eliter. Politisk deltakelse har egenverdi fordi det medfører kunnskap, læring og selvtillit.

En erkjennelse Pateman imidlertid gjør er å se at folk generelt er mest opptatt av det nære og dagligdagse som angår dem selv og deres interesser. Det vil i følge Pateman være nyttig å utvide politisk deltakelse til å gjelde det lokale, arbeidsplasser og lignende forhold der individet påvirkes av avgjørelser som skal tas. Terskelen for deltakelse bør være lav, og den bør finne sted på langt flere arenaer enn det som det representative demokratiet ser for seg. Idealet er bredest mulig, og mest mulig deltakelse. Borgerrollen endres fra å være tilskuer til en engasjert og aktiv rolle (Pateman 1970). Den eventuelle mangelen på effektivitet i den politiske styring overskygges av de positive konsekvensene for individet som menneske (dette kan forstås som den selvrealisering Jon Elster sikter til).

Pateman bruker ikke ordet selvrealisering selv, men Jon Elster har i sin kritikk av Pateman og deltakerdemokratiet lagt til grunn at det Pateman beskriver som en positiv konsekvens for individet tilsvarer det både han og folk flest legger i begrepet (Elster 1983:22). Elster omdøper i sin kritikk deltakerdemokratiet til "selvrealiseringsdemokratiet", og baserer dette på at politisk deltakelse blir et mål i seg

selv. Dette overskygger politikkenes egentlige mål som er å treffe gode beslutninger. Han betegner selvrealisering i politikken som et biprodukt, og ikke noe som er et mål i seg selv, selv om deltakelse er viktig og kan være tilfredsstillende for den som deltar (ibid.).

Ser man på statusen for deltakelse i demokratiet i Norge er det tydelig at deltakelse er blitt en del av demokratiet, både i form av lovkrav, men også som en naturlig del av vårt demokratiske system og vår forståelse av samfunnet. Stadig flere utsatte grupper får rett til medvirkning, og det blir ofte bråk dersom man unnlater å ta med berørte parter når man skal gjøre en beslutning. Spørsmålet blir likevel om dette i seg selv er i tråd med de ideelle kravene til et deltakerdemokrati, eller om man bare henter inspirasjon fra teorien.

I 2012 kom Pateman på den demokratiteoretiske arenaen igjen, i artikkelen *Participatory Democracy Revisited*. Her tar hun opp spørsmålet om teorien om deltakerdemokratiet fortsatt er aktuell, eller om man nå ser at teorien er gammeldags og utdatert (Pateman 2012). Pateman viser til at det siden teoriens introduksjon har kommet på banen mange eksempler som går under dekket av å være ”deltakelse”, men at ikke alle disse akkurat er i tråd med teorien. I artikkelen trekker hun frem ”participatory budgeting” som et fenomen som har spredd seg i flere land og verdensdeler.

Pateman fremhever følgende elementer som de viktigste i teorien om deltakerdemokratiet: Målet med deltakerdemokratiet er å demokratisere demokratiet (ibid.), og deltakelse må være en del av dagliglivet. Det betyr at de politiske strukturene må legges opp slik at folket har mulighet til å delta, både deltakernivå og aktørnivå i politikken. Derfor må dagens udemokratiske strukturer reformeres, og deltakersamfunnet må skapes. Pateman ser dermed for seg en langt mer direkte form for demokrati enn det vi ser på som deltakelse i demokratiske organer.

Det beste eksemplet Pateman kan vise til er nettopp en form for ”participatory budgeting” fra Porto Alegre i Brasil, og har dette som sin seneste empiri for teorien.

Oppgavens størrelse tillater ingen nærmere gjennomgang, men jeg vil likevel dra kort gjennom hovedtrekkene.

I Porto Alegre har man lagt til rette for å institusjonalisere deltakelsen som en del av den politiske styringen, og deltakelse i avgjørelsene om det lokale budsjettet er etablert som en rettighet for innbyggerne. Beslutningspyramiden går over tre nivå, hvor det laveste nivået er nabolagsforsamlinger der alle innbyggere har møte, tale og stemmerett. De gjør sine budsjettprioriteringer og velger representanter til de andre nivåene. På neste nivå, bydelsnivået (Porto Alegre har 16 bydeler), har hele folket møterett som observatører. Her gjør de nabolagsvalgte representanter prioriteringer ut fra det som er vedtatt i nabolagsforsamlingene og sender dette videre til det kommunale budsjettrådet. I dette rådet sitter to representanter fra hver bydel, valgt på bydelsnivå av nabolagsrepresentantene. Disse skal da, i tråd med rådene fra underliggende beslutningsnivå, fordele tilgjengelige midler for hele byen. Når det endelige vedtak foreligger sendes dette til borgermesteren for endelig godkjenning. Tallene fra undersøkelser som er gjort av deltakelsen viser at så mange som opptil 17 000 har deltatt i budsjettprosessen (ibid.).

Her hjemme har man blant annet lover som regulerer at kommunene skal legge sine forslag til årsbudsjett ut på høring i ukene før endelig vedtak skal fattes, og ved UiT ber man årlig avdelinger, studentene og organisasjoner med relasjoner til institusjonen om å komme med budsjettinnspill i på vårparten. Dette er helt klart en form for å involvere deltakere samtidig som det er et godt eksempel på det som gjerne kalles ”participatory budgeting”, men som ikke er det fordi aktørene ikke involveres i den grad at de kan medvirke, og det blir dermed noe av det Pateman omtaler som ikke i tråd med teorien.

3.4 Deliberativt demokrati

I det deliberative demokratiet er det prosessen og hvordan man kommer frem til resultatet som er mest interessant, og ikke selve resultatet. Deliberativt demokrati er også kjent som kommunikativt og diskursivt demokrati (Eriksen 1995), men vil bli omtalt som deliberativt demokrati i denne sammenhengen

Teorien om det deliberative demokrati og dens forkjempere kritiserer det tradisjonelle for å være for opptatt av aggregering av folkets preferanser i form av telling og registrering, og det manglende fokuset på hvordan beslutninger blir til. Kritikken mot deltakerdemokratiet fra den deliberative leiren går på det at deltakelsen i seg selv synes å bli et mål i seg selv i alt for stor grad. Det deliberative demokratiet har fokus på meningsdannelsen mellom folket (Rose og Baldersheim 2005). En viktig forutsetning for dette er fri og saklig utveksling av synspunkter mellom likestilte borgere. Seg i mellom deler borgerne en forpliktende målsetning, hvilket er å konkludere med det som er en rasjonelt motivert konsensus (ibid.). I deliberative meningsutvekslinger er det ikke nødvendigvis flertallets mening, men argumentenes slagkraft og gyldighet som avgjør. Teorien antar at argumenter av universell karakter har større gyldighet, og derfor vil få større og mer allmenn tilslutning over tid. Dersom man etterlever dette prinsippet vil man utvikle løsninger som representerer konsensus.

En av de mest fremtredende aspektene ved det deliberative demokratiet er riktignok det at selv om en deliberativ prosess ikke ender i fullstendig konsensus, så vil resultatet kunne aksepteres fordi man er overbevist om at prosessen har beveget aktørenes oppfatninger mer i retning av fellesskapsorienterte løsninger. Folkeviljen kommer til uttrykk gjennom fri kommunikasjonsflyt mellom de aktuelle aktører.

Det deliberative demokratiet er opptatt av å komme frem til løsninger som alle borgere kan leve med, og ikke omfanget av demokratisk deltagelse. Prosessen er middelet, og målet er konsensusbaserte løsninger (ibid.).

I sitt forsvar av relevansen av deltakerdemokratiet skriver Carole Pateman at det sentrale i teorien om deliberativt demokrati er at individene alltid skal være forberedt på å forsvare ikke bare sine påstander, men også sine moralske og politiske argument, og ikke minst grunngi disse. Videre skal de være forberedt på å deliberere med andre om begrunnelsene sine (Pateman 2012). Hun stiller også spørsmålet om hvilken arena det deliberative demokratiet finner sted på, siden det i all hovedsak er en teori som fokuserer på prosessen heller enn det politiske systemet. Et annet punkt som tas opp av Pateman er argumentet om at deliberativt demokrati er en form av innbyggerdeltakelse.

Deliberasjon, diskusjon og debatt er i grunn sentralt i alle former av demokrati, inkludert deltakerdemokrati. Men dersom deliberasjon er nødvendig for demokrati, så er ikke demokratiet godt nok eller tilstrekkelig (Pateman 2012).

3.5 Demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner

Knut Midgaard tar i artikkelen *Spesialiserte institusjoner og demokrati* for seg demokrati i spesialiserte offentlige institusjoner, slik som høyere utdanningsinstitusjoner er.

Den største utfordringen ved demokratisering av disse er hvor skillet mellom nærdemokratiet på arbeidsplassen og det nasjonale demokratiet skulle trekkes. Hvor mye skal deltakere, det være seg ansatte eller studenter, kunne være med å ta avgjørelser om? Hvor mye skal staten styre utdanningsinstitusjonene, og hva styrer de selv? Og dersom man legger til grunn at berørthet tilsier medbestemmelse, skal også storsamfunnet kunne ha sine representanter i styrene like mye som studenter og ansatte?

Det store spørsmålet er likevel – hva er egentlig demokratisk i denne sammenhengen? Styreformene ved dagens universiteter og høyskoler anses som "blandet" (Midgaard 1998). I den grad det er et prinsipp at vitenskapelig ansatte skal være i flertall, har hensynet til kompetanse blitt tillagt avgjørende vekt. Dette peker mot et aristokrati. Et annet forhold er at de som finansierer institusjonen må kunne gjøre sin innflytelse gjeldende – i det minste gjennom kontroll og kritikk. Dette peker mot noe som kjennetegner en bred definisjon av oligarki – i den form av at det er de økonomiske ressursene som avgjør maktforholdene. I dagens styre er det eksterne representanter som representerer de økonomiske ressursene, i form av deres berørthet som skattebetalere og at de berøres av institusjonens faglige orientering og kvalitet (ibid.). Likevel er det ikke bare dette som er bakgrunnen for å ha eksterne representanter i styrene. Ordningen begrunnes også med hensynet til kompetanse og saklighet. De eksterne medlemmer antas å tilføre relevant kompetanse som best oppnås utenfor institusjonene, i tillegg til at de kan anses som nøytrale opp mot interne interessekonflikter ved institusjonen (ibid.). Teknisk-administrativt ansatte og

studenter bidrar med kompetanse i form av kjennskap til sin situasjon og hvordan avgjørelser vil påvirke den.

Midgaard argumenterer også rundt kvaliteten ved beslutningsprosessene, og fremhever at kvaliteten i diskusjonene er av betydning når man er opptatt av å ivareta menneskets verd og verdighet. Utglidninger vil innebære at verken de andre deltagerne i prosessen eller de som blir berørt av beslutningene, blir behandlet med den fornødne respekt. Midgaard viser til studentdeltakelsen som eksempel, og skriver at ved å øke studentenes andel av representasjon vil andelen av høyt kvalifisert personell i styret reduseres. Studentenes økte formelle makt gjør en mindre saklig stil mer effektiv, noe som i neste omgang fører til at mindre kompetente og mindre ansvarlige studenter tiltrekkes av de mulighetene vervene rommer (ibid.). Ergo vil kvaliteten i beslutningsprosessene påvirkes negativt omvendt proporsjonalt jo større andel studenter det er i styret.

Det vil med hensyn til berørthet være vanskelig å si at en styreform uten teknisk-administrativt ansatte og studenter er tilfredsstillende demokratisk, men på den annen side fremhever Midgaard at det heller ikke vil være tilfredsstillende demokratisk dersom studentene fikk flertallet i styret, eller andre ordninger som bringer de vitenskapelig ansatte i mindretall. Men et meget klart flertall av vitenskapelig ansatte er heller ikke særlig tilfredsstillende (ibid.).

Det store spørsmålet blir hvilke styreordninger som kan anses som legitime og formålstjenlige. Midgaard vedgår at det ikke er noen enkel formel for å finne svaret. Det er heller ikke styreordningen som avgjør om et styre er tilfredsstillende sett fra et legitimitetssynspunkt. Det er også avgjørende at de som er knyttet til virksomhetene, spesielt, men ikke utelukkende, de som innehar ledende posisjoner, viser gjennomført respekt for det enkelte menneskes verd og verdighet. Aller mest er det viktig ifølge Midgaard at de tar hensyn til alles velferd og interesser, at de informerer der hvor informasjon er av betydning, og rådspør med sikte på å kunne nå frem til enighet, selv om avgjørelsen formelt sett ikke tas i felleskap (Midgaard 1998:217)

4. Metode

Denne oppgaven er en kvalitativ tilfellestudie med studentmedvirkning i fusjonsutvalgene som tilfelle. I litteraturen er dette mer kjent som casestudie, mens språkrådet anbefaler å bruke tilfellestudie for bedre språklig forståelse. Tilfellet er studentmedvirkningen i fusjonsprosessen mellom institusjonene, og jeg skal belyse hvordan aktørene opplevde prosessen.

4.1 Hvorfor kvalitativ metode

Kvalitative metoder har over tid blitt mer utbredt og akseptert innenfor samfunnsvitenskapen. Thagaard (2013) fremhever nærhet til informantene, analyse av tekst, små utvalg og fokus på prosess og mening som de fremste kjennetegnene på kvalitative metoder. Ved at man har små utvalg blir ofte mulighetene for generaliserbarhet små, og i mange tilfeller vil man vanskelig kunne argumentere for at talldataene er statistisk representative (Grimen 2004). Selv om generalisering og kvantifiserbarhet er idealer i samfunnsvitenskapen er det ikke alltid det er hensikten med studien, og en tilfellestudie er i all hovedsak en dybdestudie hvor det enkelte tilfelle står i fokus. Når man har få tilfeller og få variabler har man muligheten til å gå i dybden og legge fram en inngående analyse av enkeltfenomen. Målet er å fange opp de svar som ikke lar seg registrere i et spørreskjema.

Utfordringen ved kvalitative forskningsopplegg er først og fremst at det gir stort spillerom for forskerens dømmekraft og vurderingsevne. I flere tilfeller vil dette skyldes at studiene ikke er mulig å reprodusere, fordi det man studerer kan endre seg fort. Forskeren får også tilgang til mange forskjellige data som han selv må vurdere hvordan de står i forhold til hverandre. Kvalitative forskningsopplegg ansvarliggjør forskeren for dataene i stor grad, og viktigheten av metode blir enda tydeligere. Spesielt vil oppgavens validitet og reliabilitet stå i fokus. Validitet innebærer at metoden som blir brukt er den metoden som gir gyldige svar, altså at den måler det forskeren ønsker å måle. Reliabilitet handler om oppgavens potensiale til å reproduseres med samme resultat. Gir gjentatte målinger samme resultat? Et tredje begrep er allerede nevnte generalisering, som

handler om i hvilken grad de konklusjonene man lander på kan overføres til en større gruppe, eller om det kun er et bilde på den gruppen man har undersøkt (Grimen 2004; Thagaard 2013). I arbeidet med oppgaven har den største validitetsutfordringen vært min relasjon til studentdemokratiet, ved at min nærhet gjør at både jeg og informantene kan ta noe for gitt i intervjusituasjonen, og at man dermed går glipp av den reelle meningen. Jeg forsøkte å kompensere for dette ved å gjøre det klart for informantene at de måtte svare som om jeg ikke visste noe, og jeg stilte ofte det som av informantene kan anses som dumme spørsmål for å dobbeltsjekke at jeg ikke tok noe for gitt. Det har i mindre grad vært utfordringer med reliabiliteten da jeg oppfatter at informantene har kommet med sin ærlige mening. Dog har det også vært tilfeller av påstander fra informantene som jeg bevisst har utelatt fra oppgaven fordi jeg vet at disse har hatt til hensikt å sette informantene i et bedre lys enn realiteten er. Dette har vært utsagn og påstander som ikke har hatt særlig, om noen, betydning for oppgavens potensiale til reproduksjon. En noe større utfordring er fraværet av negative tilfeller blant informantene. Det er en informant som til en viss grad kan anses som et negativt tilfelle, men dette kan også lett forklares. For å kunne sikre reliabiliteten ytterligere hadde det vært nødvendig å øke antall informanter til å omfatte alle studenter som har deltatt i fusjonsutvalg, noe oppgavens omfang ikke tillater. Studien har 10 studentinformanter, og har således med over en tredjedel av alle studentene som deltok i fusjonsutvalg. Siden dette er et tilfellestudie har det i utgangspunktet ikke vært et mål å kunne generalisere resultatene denne studien leder frem til. Hensikten har primært vært å få frem et bilde på hvordan denne fusjonsprosessen har vært, og heller være et utgangspunkt for nærmere studier av flere fusjonsprosesser der studenter skal medvirke. Likevel kan studien sies å være et utgangspunkt for studier av andre prosesser der studenter skal medvirke, og ikke bare dagens fusjonsprosesser. Videre er studien også et bidrag til kunnskap om studentrepresentanters innflytelsesmuligheter i styringsprosessene ved universiteter og høyskoler i Norge, uten at man kan direkte generalisere at de funn som kommer frem her også vil gjelde i øvrige sammenhenger.

4.2 Intervju

Hensikten ved et intervju er å få fyldig og omfattende informasjon om hvordan intervjuobjektet opplever sin situasjon og prosessen vedkommende har vært en del av. For å ha en rød tråd gjennom alle intervjuene valgte jeg å lage en intervjuguide som i all hovedsak fungerte som en mal, med åpning for å stille andre spørsmål som faller naturlig. Formålet ved å ha et semi-strukturert intervjuguide er å kunne stille nye spørsmål for å holde en god flyt i intervjuet og fange opp nye perspektiv som intervjuguiden ikke tar høyde for. At informantene ikke får akkurat samme spørsmål utfordrer generaliserbarheten av undersøkelsen, da forutsetningen for generalisering er at alle får samme spørsmål (Grimen 2004). Jeg opplevde i stor grad fordelene med å ha åpning for å kunne stille nye spørsmål da flere informanter kom på banen med ny og ukjent info som ble vesentlig både for resten av intervjuet og andre intervju i ettertid der øvrige informanter kunne bidra til å utdype informasjonen.

Noe av det man må være oppmerksom på ved bruk av intervju er at informanten forteller forskeren det han eller hun tror forskeren vil høre (Thagaard 2013). Informanten kan og føle et behov for å sette seg selv i et godt lys, og ha både bevisste og ubevisste motiv for sine svar. Siden min oppgave tar for seg et partssammensatt utvalg der forskjellige grupper fra forskjellige institusjoner deltar kan svarene påvirkes av posisjonen de har hatt. Står de eksempelvis fritt til å kunne nevne negative sider ved prosessen, og vil studentene bruke anledningen til en svartmaling av muligheten til påvirkning? Her har intervjuet en styrke i at man kan be informanten utdype nærmere, og stille eventuelle kontrollspørsmål ut fra det man har lest i referater eller andre aktuelle dokumenter. En viktig forutsetning for gode svar er å stille spørsmål som ikke peker i retning av noen preferanse hos forskeren, slik at informanten ikke svarer det informanten tror forskeren vil høre. Jeg har vært åpen om min forkunnskap om prosessen til informantene, men bedt de svare som om jeg ikke kjente til prosessen.

Intervjuene er foretatt forskjellige steder, alt etter hvor det var mest hensiktsmessig for informantene. Under selve intervjuene ble det benyttet lydopptak som senere er

transkribert. Alle informantene har samtykket til dette, og har fått tilbud om å få tilsendt transkripsjonen.

4.3 Valg av informanter

Utvalget av informanter er i all hovedsak gitt basert på hvem som har vært medlem av fusjonsutvalgene. Dog er dette en stor mengde individer som det ikke er omfang til å intervju, og et like stort spørsmål er hvorvidt det ville vært hensiktsmessig. Det viktige i en kvalitativ forskningsprosess er ikke antallet intervjuobjekter, men informasjonen de gir (Ryen 2002), og basert på dette valgte jeg å gå for 10-12 intervjuobjekter. I mange tilfeller vil dette være et stort antall respondenter, men i dette tilfellet skal jeg intervju deltakere i et partssammensatt utvalg der deltakerne kommer fra tre forskjellige institusjoner og enten er tillitsvalgt i fagforening, student, ansatt med fagansvar eller leder av utvalget. I tillegg har man et fusjonssekretariat bestående av håndplukkede ansatte som har ansvar for å følge opp og orientere utvalgene. Likevel er det slik at etter en del intervju har man ofte hørt det meste før, bare i annen form, og man når et metningspunkt. Jeg kom til et punkt hvor jeg hadde intervjuet flere informanter enn planlagt, men følte likevel at hver nye informant bidro med interessante betraktninger og informasjon som ble vesentlig i analysen. Jeg erfarte tidlig at det var mye likt i hvordan prosessen i forskjellige fusjonsutvalg ble lagt opp, og flyttet fokuset i intervjuet mot den subjektive opplevelsen der flere av informantene tydelig ble mer pratevillig. På grunn av dette grep det oppdaget jeg at en informant, i en bisetning, fortalte om Høgskolen i Narviks innkjøp av rådgivingstjeneste med formål om å få mest mulig ut av fusjonen.

For å snevre inn omfanget av informanter er ikke de tillitsvalgte i fagforeningene med siden de verken styrer prosessen fra institusjonshold eller er studenter, og heller ikke de ansatte med fagansvar siden de er der i kraft av sin stilling. Omfanget står dermed igjen med lederne som er satt til å ivareta prosessene i fusjonsutvalgene og studentene som er valgt til å delta i sine respektive studentdemokrati. Man skal søke å få til en viss variasjon slik at man ikke bare ender opp med vanlige tilfeller. Man må søke etter et utvalg som dekker den heterogeniteten som kan finnes i en populasjon som

kjennetegnes av en viss homogenitet. Hensikten er å finne variablene som gjør at man finner riktig respondent, slik som deres rolle i det partssammensatte fusjonsutvalget (Ryen 2002). Miles og Huberman har kommet med følgende anbefaling i valg av respondenter: *"Go to the meatiest, most study-relevant sources"* (Miles og Huberman 1984). Altså skal man gå etter informanter som har antatt mest informasjon. Dog anbefaler blant annet Anne Ryen at man skal søke å ha med negative tilfeller – individer som ikke er sentrale for det man søker, men som kan ha relevant informasjon (Ryen 2002). I mitt tilfelle ville dette eksempelvis vært å søke etter representanter som ikke har deltatt på møtene, og som dermed ikke kan si noe om innholdet i møtene, men kan bidra med innsikt i årsakene til at man ikke deltar. Jeg har en slik informant som i intervjuet peker på flere hindre for deltakelse for studenter.

4.4 Å forske på noe man selv har vært en del av

Jeg hadde aldri tenkt over dette temaet for masteroppgaven om jeg ikke selv hadde vært deltaker i et av fusjonsutvalgene. Jeg har over flere år vært engasjert på forskjellige måter i studentdemokratiet og satt som observatør i studentparlamentsmøtet når det skulle velges representanter til fusjonsutvalgene. Flere meldte både sitt og andres kandidatur til fusjonsutvalgene, og når de så over kandidatene manglet de en kandidat til arbeidsgruppe for Sikker drift. Jeg ble da foreslått som kandidat og takket ja til det.

At jeg selv har deltatt i det jeg skal undersøke reiser flere problemstillinger. Aller mest tydelig er utfordringen rundt objektivitet. Hvordan konkluderer jeg – objektivt eller subjektivt? På den ene siden er det positivt for studien at jeg har vært en del av systemet og kjenner det, mens det igjen kan føre til at jeg kan konkludere ut fra erfaringer i utvalget jeg deltok i, heller enn å konkludere basert på hva informantene har uttalt.

Ett av de viktigste valgene jeg gjorde i denne sammenhengen var å utelate fusjonsutvalget for sikker drift fra det jeg undersøkte, og unngikk informanter som hadde vært med i gruppa. Jeg erfarte likevel underveis at det fusjonsutvalgene diskuterte var så forskjellig at det uansett var vanskelig å konkludere ut fra mine egne erfaringer.

4.5 Relasjon til de man undersøker

Den neste problemstillingen er relasjon til de som er aktuelle informanter. Med min bakgrunn fra studentdemokratiet er det flere informanter som jeg har samarbeidet med tidligere, men ingen jeg kan si å ha en nær relasjon til. Et problem ved å intervjuere venner er at man kan tro at man forstår hverandre, og derfor ikke utforsker antakelser eller følger opp for å få større klarhet i hendelser eller erfaringer (Ryen 2002).

For forskere som gjør studier av sin egen kultur (gjerne feltarbeid og observasjon) kan det være lettere å oppnå en forståelse av informantens situasjon. Dette er fordi forskeren deler mange av de samme erfaringene som informanten. Utfordringen ligger i at forskeren kan bli blendet av opplevelsen av at noe er selvsagt, mens en utenforstående forsker ville stilt spørsmål for å forstå situasjonen bedre. For en som observerer sin egen kultur er det et hovedpoeng å oppnå et perspektiv hvor han eller hun kan se sin egen kultur med andres øyne (Thagaard 2013). At jeg kan mye om situasjonen kan like mye være en felle som hindrer meg i å forstå helheten i situasjonen, fordi jeg ikke stiller samme spørsmål som en utenforstående gjerne ville gjort. Jeg la i intervjuene vekt på at informantene måtte svare meg som om jeg ikke viste noe om verken studentpolitikk eller fusjonsprosessen og stilte det som ofte kalles ”dumme spørsmål”.

4.6 Dokumentanalyse

I denne studien har jeg i tillegg til intervjuene benyttet noe dokumentanalyse for å ha bakgrunns- og tilleggsinformasjon. Dokumentanalyse er definert som analyse av dokumenter skrevet til et annet formål enn det forskeren skal bruke dokumentet til (Thagaard 2013). De dokumentene jeg har funnet er i all hovedsak sekundærdokumenter i form av offentlige utredninger, stortingsmeldinger, odelstingsproposisjoner, sakspapirer og offentlige referater. Jeg har brukt snøballmetoden som utgangspunkt i letingen etter disse, og med dette funnet linker til nye dokument som gir ny informasjon.

5. Empiri

5.1 Innledning til kapitlet

I dette kapitlet presenteres det tematiske utdraget av informasjonen som fremstår relevant for problemstillingen. Det som presenteres er et resultat av 11 intervjuer, hvorav 10 med studenter og 1 med en administrativ ansatt ved UiT.

Felles for alle informantene er tilhørigheten til det som i dag er UiT Norges arktiske universitet, og deres deltakelse i fusjonsutvalg.

Det har ikke fremstått som naturlig å følge inndelingen som var satt opp i intervjuguiden, da erfaringen fra intervjuene var at det krevde mange spørsmål for å nå frem til kjernen i studentenes opplevelse, og i de fleste intervjuene har den siste delen av intervjuet vært den klart mest fruktbare. De presenteres derfor i 7 kategorier som følger hovedtrekkene i de forskjellige tema informantene ble spurt om. I kvalitativ forskning er det en dyd å kunne grunnlegge sine påstander med sitater fra informantene, og det vil være hovedtrenden i kapitlet. Dog vil det i de tilfeller at mange sitater er like være slik at disse heller presenteres i form av et resyme fra min side, slik at det skal være klarere hva som kommer frem og hva jeg tolker ut av dette. Jeg vil oppsummere på delkapitteinivå og presentere min tolkning av de data som kommer frem der heller enn på hvert enkelt nivå.

5.2 Tematisk inndeling

Den tematiske inndeling er som følger:

Motivasjon – Hva er bakgrunnen for at de lot seg velge og hva driver dem? Er de idealister eller er de på jakt etter godtgjørelse?

Studentenes forutsetninger – Trenger man forhåndskunnskap? Er det noe som hindrer studentene i å møte?

Studentenes rolle – Hvordan oppfattes studentenes rolle av de selv?

Samarbeid – Har studentene jobbet sammen seg i mellom, eller på institusjonsnivå?

Lærdom - Hva sitter deltakerne igjen med etter deltakelsen?

Møteformen - Hvordan har de opplevd fusjonsprosessen og hvordan har møtene vært?

Demokratiopplevelsen – Står argumentet eller kjøttvekta i fokus? Har alle fått være med? Ser man kjennetegn på de demokratiske teoriene?

I dette kapitlet vil informantene bli omtalt med utgangspunkt i institusjonstilhørighet, og nummer. Det er ikke hensiktsmessig å gi informantene noen fiktive personnavn, da enhver videre opplysning om informanten vil føre til at han eller hun raskt kan identifiseres. Siden det er offentlig tilgjengelig informasjon hvilke representanter som har vært valgt til gruppene, må denne graden av anonymitet være til stede i oppgaven for at informantene skal være trygg på å ikke bli identifisert med de sitat som presenteres, selv om flere har uttrykt at det ikke er en bekymring de har.

5.1 Motivasjon

Hvorfor stiller studentene opp i utvalg som tar tid fra alt annet i livene deres, og på vegne av andre enn seg selv?

5.1.1 Informantenes motivasjon

For flere var det en motivasjon som relaterte seg til deres institusjonstilhørighet.

Motivasjonen er å sikre at studentene i Narvik kommer best ut av fusjonen og at ingen blir nedprioritert. Slik at vi er sikker på at vi ikke ender opp dårligere enn utgangspunktet –Narvik 2

Noen trekker også frem at det er personlig givende å være med på prosessen, sammen med altruistiske grunner der institusjonstilhørighet er mindre viktig.

Motivasjonen min er at jeg opplever det som veldig givende å være med å forme et nytt universitet. Det viktigste for meg er at studentene blir ivaretatt uavhengig av campus. –Narvik 3

Det altruistiske kommer også tydelig frem fra Tromsø.

Motivasjonen var å passe på at studentene ikke ble overkjørt og passe på at studentene ikke ble glemt. Mitt mantra har vært at man ikke må glemme studentene i all prat om strukturer og modeller. –Tromsø 4

Mens det for andre er en personlig motivasjon som relateres til interesser.

Min motivasjon er en grunnleggende sterk interesse for fagfeltet utvalget jobbet med. –Tromsø 2

Et ønske om mer erfaring kom også til syne.

Motivasjonen for å være med er basert på at fusjon, for meg, i seg selv er spennende, og jeg ønsket å få en hands-on erfaring med det. –Tromsø 3

For noen er det altruistiske grunner kombinert med personlige fordeler.

Motivasjonen min er at jeg har lyst til å hjelpe studenter. Du er bare student en gang i livet, og da vil jeg gjerne at det er en positiv opplevelse. Det kunne jeg bidra til at det ble i utvalget, og ikke minst at jeg kunne møte nye personer og knytte nettverk. –Narvik 4

For andre igjen er det å lære av deltakelsen grunn i seg selv.

Motivasjonen har vært å få innblikk i det som skjer rundt studentpolitikk. –Narvik

Og for noen så har møter blitt noe man er vant til og liker å delta på.

Motivasjonen på individuelt nivå er at jeg synes det er interessant med fusjoneringsprosessen, og jeg er veldig glad i møtevirksomhet. Jeg har over tid blitt en litt sånn møtekriger som det er kjekt med møter. –Tromsø 1

5.1.2 Møtegodtgjørelse

Jeg hadde i utgangspunktet ingen spørsmål om møtegodtgjørelse, men det ble ofte et oppfølgingsspørsmål som gjorde seg relevant.

Fra ledelseshold kom denne betraktningen, som gir et innblikk i hvordan det oppleves fra andre siden.

Jeg opplever at mange ansatte opplever at studentmedvirkning skal være noe du gjør ut fra en indre motivasjon og en slags overbevisningssak. Jeg mener man skal betale, slik som man gjør for alt annet arbeid studentene gjør, for om de bruker fritiden sin så burde de få refundert det de eventuelt tapte på deltidsjobben de ellers ville hatt. Siden de er avhengige av det med dagens studentfinansiering. Noen mener det handler om ideologi og at folk ikke skal ta verv fordi de godtgjøres. De skal ta verv som idealister som slåss for studentenes sak, men slike studenter finnes jo nesten ikke lengre. –Tromsø 5.

En annen av informantene peker på at det ikke handler om honorering, men heller at studentene har en personlig interesse for saksfeltet utvalget har med å gjøre, og at dette i sammenheng med et ønske om å bidra for studentene er grunnen til at folk stiller til verv. Fra Narvik pekes det på at honoreringen ikke er det viktige når man stiller til verv da informanten ikke opplever sin egen økonomi som hindring for å kunne prioritere deltakelse. Samtidig er det ikke slik at man anser godtgjørelsen som noe negativt, og at det er noe studentene ikke setter pris på. En av informantene så på dette som en grei kompensasjon for å bruke tiden sin på møtene.

5.1.3 Oppsummering

Det synes tydelig at det fortsatt eksisterer en form for idealisme blant studentpolitikkerne, samtidig som det har blitt mer tydelig at man også har en mer personlig motivasjon for sin deltakelse. Aller sterkest står ønsket om læring og erfaring frem som en motivasjon hos studentene, og dette henger nok i sammen med utviklingen i samfunnet der arbeidsgivere i stadig større grad etterspør relevant erfaring fra arbeidssøkere. Nettverksbygging er også nevnt som motivasjon for en av informantene. Samtidig er det et spørsmål for analyse om dette kan forstås som at demokratiet kan realisere mål for de som er deltakere.

Det er i alle fall tydelig fra informantenes side at det ikke er møtegodtgjørelsen som motiverer til innsats, men det skal heller ikke avskrives at et fravær av møtegodtgjørelse ville hindret flere i å kunne prioritere deltakelse. Det andre aspektet som kommer frem her er hvordan fenomenet møtegodtgjørelse betraktes fra ansattes perspektiv, og herunder både hva lederinformanten mener og hva han oppfatter at andre mener.

5.2 Studentenes forutsetninger

5.2.1 Forkunnskaper

Når jeg spurte om det var nødvendig med forkunnskaper for å ha sjans til å påvirke fikk jeg blant annet følgende svar.

Det er antagelig vanskelig for studentene å gå direkte inn i en slik prosess med organisering, med mindre det spesifikt dreier seg om noen målsetninger for hva organiseringen skal gi studentene. –Tromsø 5

Muligheten til å påvirke er avhengig av forutsetningene du har i forkant. Jeg vet at det for noen har vært vanskelig å komme inn å gjøre noe fornuftig, mens det for andre har vært slik at deltakelsen har vært veldig verdsatt og de har fått delta aktivt. –Narvik 3

Det viser seg også at det har betydning når i prosessene studentene kommer med. To av informantene fra Narvik pekte på at det at de kom med etter første møte ga dem en ulempe de gjerne skulle vært foruten.

En annen utfordring som pekes på er at man som student gjerne anser seg som underlegen i forhold til de øvrige i utvalget. For de fleste studentene blir det slik at de starter med lite forkunnskaper i et utvalg med eksperter på området.

Det var tøft å komme inn som eneste student blant dekaner og fakultetsansatte. De har så mye mer kunnskap, forståelse og mye sterkere meninger om hvordan de vil forme det. –Narvik 5

Det var ikke stort engasjement hos de andre studentene i utvalgene jeg satt i. I stor grad tror jeg at det skyldes at man har blitt litt kastet ut i det og man har ikke den samme kompetanse som de andre sitter med. Når du sitter med fagpersonell, fagforeninger og ledelse fra tre studieinstitusjoner så detter studentene veldig lett bak fordi vi ikke har spesifikk kompetanse. Vi kjenner bare våre egne problemer og hva vi vil forbedre. Vi vet ikke hvordan det skal gjøres og hva som egentlig er problemet. Vi ser bare problemet vi selv opplever. Så det er nok mye det at det er vanskelig å engasjere seg når man ikke har nok kunnskap om det. –Tromsø 3

Flere peker på tidligere erfaring og kunnskap om fagfeltet som nøkkelen til å mestre deltakelsen.

Jeg hadde ikke at sjans til å gjøre noe i utvalget om jeg ikke hadde hatt all den erfaringen jeg har fra tidligere verv. En ny student som skulle vært i utvalget måtte ha hatt en grunnleggende interesse for det utvalget jobbet med for å kunne henge med. –Tromsø 2

De fleste til være avhengig av å være vant til møtevirksomheten for å kunne sitte i utvalget, og gjerne ha noe forkunnskap om hva utvalget handler om. Det kan være vanskelig for de uten rutine fra studentpolitikk eller lignende å si noe i et forum der

de andre deltakerne har stor tyngde i form av sin jobb og tittel. Man kan fort få følelsen av at man ikke har noe å bidra med. -Tromsø 1

Men det pekes også på at erfaring ikke er alt, og nettverk og engasjement kan være like viktige forutsetninger. Selv om det ikke alltid er nok til å forstå.

Jeg tror ikke andre her på campus ville hatt sjans til å komme inn i fusjonsutvalget og ha gode forutsetninger for å forstå det. Uten å drive med selvskryt går akkurat det ut på at jeg har tilgjengelige ressurser rundt meg til å kunne sette meg inn i ting. Jeg tror mange ville hatt problemer med det. For det første er det stammespråk som enten må sitte i ledelsen eller være studentpolitiker for å forstå. Bare det å forstå organisasjonen og forstå helheten skal du ha litt ressurser for å sette deg ned og gjøre. -Narvik 3

Fra lederinformanten kom en litt mer generell betraktning og innrømmelse som kompletterer bildet av utfordringer.

Det går jo litt tid på at studentene skal bli varm i trøya. Selv om en forstår systemet. Universitetet er stort og komplekst, og det er kanskje vanskelig å rette henvendelsene nøyaktig dit de skal. Da er det lettere for oss (ansatte) å vike unna og ikke ta ansvar på vegne av andre, og ikke sende henvendelsene dit de skal. Jeg tror UiT hadde tjent på at studentene hadde en enda sterkere stemme, men har ingen løsning på hvordan. -Tromsø 5

En av utfordringene som trekkes frem er interne forkortelser og stammespråk. Ingen av studentene fremhever at det har vært noe problem å få forklart ukjente forkortelser og tema, men at man har hatt utfordring med å forstå helheten. En ga uttrykk for at han ikke forsto alt før prosessen var over, og dette er en helt klar ulempe for studentene. Det kom også frem at dersom studentene får presentert saker som de ikke har kunnet lese seg opp på har studentene valgt å holde seg unna diskusjonen.

5.2.2 Rammeforutsetninger

Med rammeforutsetninger menes de faktorer i studentens situasjon som påvirker hvorvidt det er mulig å delta. Studentene befinner seg i et helt annet system enn de øvrige i utvalgene, og har ikke deltakelsen som en del av sin arbeidstid. Derfor belyser denne delen hva som hindrer studentene i å kunne delta på lik linje som de øvrige.

Obligatorisk undervisning innebærer at det er plikt for studenten å delta, og at et fravær over en gitt grense vil medføre at emnet ikke kan bestås i inneværende semester. Flere av informantene har hatt dette mens det har vært møtevirksomhet, og det har hindret de i å delta selv om de ønsker det.

Jeg kunne ikke delta på et møte da det kolliderte med undervisning. I det aktuelle faget er det lite undervisning, og jeg ville kommet over prosentgrensen for fravær om jeg hadde deltatt på møtet. Jeg ville dratt om det ikke fikk konsekvens i form av at jeg kan stryke pga. fraværet møtet medfører. –Tromsø 1

Det meste av møtevirksomheten har krasjet med obligatorisk undervisning, og det var ikke anledning til å få permisjon til å være med utover 20%-grensen for fravær. Disse rammeforutsetningene ødela for min deltakelse. –Tromsø 2

For andre er det eksamen i emner som kolliderer. Dette synes først og fremst å ha vært et problem blant informanter fra Narvik. Andre igjen har hatt undervisning og jobb som de villig har valgt bort fordi de opplever å gå glipp av noe ved å ikke være i møtet.

En av informantene trekker frem en opplevelse av at mange gjør langt mer enn hva som er forventet, og at de har prioritert deltakelsen selv om de har nok av andre ting som fyller dagen deres.

Det er mange mennesker som har gjort langt over det som burde være forventet at de skal gjøre. Noen har virkelig stått på og jobbet døgnet på tamp. De har vært fulltidsstudent samtidig om de har jobbet ved siden av og jobbet med fusjonen. Det

er noen som virkelig har stått på, og det burde vært mer ressurser tilgjengelig (for studentene). –Narvik 3

Samme informant trekker også frem at undervisningen i Narvik ikke har vært en like stor hindring der som i Tromsø, men samtidig at det er vanskelig for studentene å ha nok tid til alt deltakelsen innebærer.

I blant informantene er det flere som er frikjøpte studentpolitikere. I utgangspunktet var min hypotese at disse ville ha det enklere for å være med i utvalgene, men tilbakemeldingene fra disse er ikke særlig forskjellig fra de øvrige informantene. I noen grad kan de ha større utfordringer med deltakelsen siden de har fått langt flere oppgaver å fylle vervet sitt med grunnet fusjonen, og de fremhever at fusjonen har gått utover den øvrige studentpolitiske aktiviteten på campus. Et annet funn er at Harstad, som har blitt forespurt om deltakelse i denne undersøkelsen, ikke har hatt ressurser til å prioritere dette. I Harstad har man kun hatt delvis frikjøp av studenter i studentparlamentet, og mye av denne ressursen har gått til fusjonsarbeidet. At man bare har delvis frikjøp påvirker studentenes mulighet til å ta fri fra studiene mens de har tillitsvervet, og en av de mulige informantene påpekte at vedkommende hadde en drøss med eksamener som måtte prioriteres foran deltakelse.

5.2.3 Oppsummering

Dette er en av de mest fruktbare delene av intervjuene og ga mye informasjon om hvordan studentenes forutsetninger påvirker deltakelsen og muligheten til å medvirke. Vi ser tydelig at studentene har en ulempe i form av mangel på forhåndskunnskap når de starter sitt arbeid i fusjonsutvalgene, og at prosessene i all hovedsak ikke er lagt opp på studentenes premisser. Studentene velges inn i utvalg der de fleste av de øvrige representantene har førstehåndskunnskap, erfaring og faglig autoritet. Selv om man i utgangspunktet har lik makt dersom man kun ser på stemmer, vil et utvidet maktbegrep vise at disse forutsetningene gir øvrige representanter en helt klar maktfordel i utvalgets arbeid. Studentenes mulighet til å påvirke arbeidet avhenger av hvilke forutsetninger de har i forkant, og minst to av informantene fremhevet tidligere erfaring og kunnskap

som nøkkelen til å mestre deltakelsen. Det pekes også på at et relevant studentpolitisk nettverk kan være en klar fordel for å kunne sette seg nærmere inn i problemstillinger. En veldig konkret utfordring for studentene er at det ofte er mange interne forkortelser, mye stammespråk og en manglende kjennskap til organiseringen av institusjonene. Det har ikke vært noe problem å få dette forklart for studentene, men det har ikke alltid vært like enkelt å forstå.

Dette delkapitlet setter også lys på studentenes rammeforutsetninger, hvor både obligatorisk undervisning og eksamen som faktorer hindrer flere studenter i å kunne delta på lik linje som andre i utvalget. Der ansatte tar av sin egen arbeidstid tar studentene av sin fritid og undervisningstid. Dette viser en stor forskjell i hvor lett det er for deltakere å kunne delta i fusjonsutvalgene. Vi ser også at det er uttalelser som viser at studentene bruker mer tid enn de kanskje har til å delta i slike utvalg, og dette kan være noe lik tendensene Langøy presenterte som hindringer for studentmobilisering. I tillegg viser det seg at frikjøpte studentpolitikere ikke har bedre forutsetninger enn øvrige studenter fordi utvalgsarbeidet kommer i tillegg til øvrige oppgaver.

5.3 Studentens rolle

I kapittel 2 viste jeg til at det er store kontraster mellom det vel omtalte studentopprøret, og dagens studenter som er mer diplomatiske enn protesterende. Hvilken rolleforståelse har informantene?

5.3.1 Om studentenes rolle

Lederinformanten kom med følgende betraktning om hvordan studentene er.

Jeg oppfatter at dagens studentrepresentanter er veldig snill, veldig ordentlig, veldig korrekt. Det hadde ikke gjort noe at de bøllet mer. –Tromsø 5

Samme informant peker også på at studentene i liten grad er de mest aktive i utvalgene, og at de i stor grad først sier noe om de ser faresignaler på at noe ikke går slik studentene vil.

Stort sett må vi spørre studentene hva de tenker. Av og til kan de ta ordet selv. Jeg tror stort sett de opplever at de er kvalitetssikrere – at hvis ikke vi passer på at tjenestene til studentene er gode så er de der og sier fra. Men det kom aldri noe store opprop eller krav. Det hadde ikke gjort noe om de bøllet mer, men jeg opplever ikke at de er redd for å snakke heller. De gir beskjed hvis de føler at studentfokuset ikke er bra. Om de føler at fokuset er bra tar de mindre plass. –Tromsø 5

Dette samsvarer godt med det studentene selv uttrykker jevnt over.

Jeg hadde ingen prinsippaker jeg jobbet for. Jeg så mer på rollen min som at jeg må være på vakt i forhold til. ting som kunne gå ut over studentene –Tromsø 1

Den viktigste betydningen av studentmedvirkningen (i fusjonsutvalgene) er at man har vært kontrollorgan, at man føler at studentene er ivaretatt. At man har sett at det ble OK. –Narvik 3

På nærmere spørsmål om sin opplevelse av å være kontrollorgan utdypet informanten dette slik.

På mange områder blir man jo naturlig et kontrollorgan. Det er klart at vi også bidrar i debatten og kommer med innspill om hva vi ønsker, men vår hovedoppgave er å følge med på at institusjonen gjør det de plikter. I prosessen som har vært har vi bidratt, men den viktigste rollen har vært å kontrollere at studentene blir ivaretatt. –Narvik 3

Fra presentasjonen av motivasjon husker vi også at Narvik 1 fastslo at motivasjonen var ”å sikre det bestående i Narvik”, hvilket jeg tolker i samme rekke som de øvrige sitatene her. Narvik 2 fremhevet noe lignende med sitatet ”Motivasjonen er å sikre at studentene

i Narvik kommer best ut av fusjonen og at ingen blir nedprioritert...” Tromsø 4 sier det samme om sin motivasjon, og kommer flere ganger i intervjuer med sitater som tyder på en lik rolleforståelse. *”Jeg brukte tid på å fremheve studentenes plass når mye ble fokusert rundt modeller og strukturer. Jeg minnet de øvrige på at de måtte tenke på studentene”* I intervjuet nevnes det også at det ble jobbet for å opprettholde dagens nivå for studentrepresentasjon, selv om det var ganske selvsagt og ikke direkte sto i spill.

5.3.2 Oppsummering

Hvordan studentene oppfatter sin egen rolle er et av de mest interessante funnene i denne undersøkelsen, og peker på en rolleforståelse som kan forklare mange andre faktorer. Studentene ser på seg selv som kontrollorgan som skal se til at institusjonene gjør slik de skal og de passer på at studentene ikke blir glemt. Det kan tyde på at man har kommet til et punkt der studentene enten ikke har noe nytt å kjempe for, eller at man har blitt mer opptatt av å sikre det man har enn å bruke ressurser på å skape noe nytt. Det kan også peke på at studentene i all hovedsak i dag nyter fruktene av tidligere demokratiske reformer, og at økt studentrepresentasjon i utvalg ikke er noen aktuell kampsak. Det peker ikke minst på at studentene føler seg tryggest når de kjemper for å bevare det tidligere vedtatte.

5.4. Medvirkning?

5.4.1 Ble det tilrettelagt for medvirkning?

Lederinformanten bidro med innsikt både i form av hva fusjonsutvalget gjorde og hva man ikke gjorde. Det ene er at man ikke aktivt jobbet fra ledelseshold med å få inn studenter i utvalgene dersom det manglet, noe informanten i ettertid ser at man burde ha gjort. Det andre er på hvem sine premisser prosessen er lagt opp på, som reiser spørsmål om man ville opplevd en annen grad av studentmedvirkning om man hadde lagt opp prosessen annerledes.

Man kunne kanskje ha jobbet på en annen måte hvor man fikk spisset studentsaken på et vis, kanskje som en egen del av møtet. Slik det har vært har ikke møtene vært på studentenes premisser. -Tromsø 5

Men samtidig er det lite tvil om at representasjonen står sterkt forankret.

Alle synes jo at det er slik det skal være - med representasjon. -Tromsø 5

Spesielt interessant var også en mer generell betraktning om utfordringer for studentmedvirkning.

At det skiftes ut studentrepresentanter så ofte gir oss et handlingsrom vi ikke skulle hatt - fordi vi ikke blir kneblet på at vi i forutgående år har lovet, sagt, ment og ikke levert. -Tromsø 5

De fleste av studentene ga klart uttrykk for at de ble spurt om innspill dersom de ikke ytret disse på eget initiativ, og det har således ikke manglet på interesse for deres innspill.

5.4.2 Studentenes opplevelse

Hvordan har studentene opplevd selve deltakelsen – og opplever de at de har blitt lyttet til, at de har påvirkningskraft og at deres deltakelse har hatt betydning. I all hovedsak viser det seg å være en veldig god opplevelse.

Mange av studentene gir inntrykk av å bli hørt når de ytret seg og at de hadde en stemme i utvalget.

Jeg har blitt behandlet som en seriøs deltaker i utvalget - det er kanskje det mest positive jeg sitter igjen med - at vi ble behandlet som en viktig del av det arbeidet som fant sted. Jeg husker jeg kom med et forslag som ble hørt. Idealet med studentrepresentasjonen er jo at vi kan bidra, og at vi får gjennomslag når vi mener noe som er viktig for studentene. -Tromsø 1

Sitter igjen med en følelse av at studentene blir hørt og tas seriøst. Det ser jeg på som en bekreftelse på at representasjonsregelen vår har noe for seg - at det fungerer. At det er noe institusjonen tjener på. Representasjonen må ha et mål, ikke bare være et prinsipp, og det synes jeg utvalget har lykket med. -Tromsø 1

Studentene har også opplevd påvirkningskraft i den form at når de foreslo noe så ble det tatt til følge eller vedtatt. En av disse viste dog til at det ikke var særlig mye å kjempe for. De fleste opplever å ha hatt innvirkning på sluttresultatet, og at studentene har ”vært med på å skape en veldig bra pakke”. Det virker i liten grad å være slik at det har vært snakk om store slag som studentene måtte kjempe. En av informantene mente dette var fordi institusjonene var flinke til å lytte til studentene. En annen informant sa det slik:

Begge gruppene jeg deltok opplevde jeg som villig til å høre på studentene. I den ene gruppa var de veldig villig til å føye seg etter våre innspill, og jeg opplevde aldri at de stilte seg imot våre innspill. Vi behøvde aldri mobilisere for å få gjennomslag. - Tromsø 3

Likevel er ikke bildet rosenrødt, selv om de negative tilfellene i denne sammenhengen ikke akkurat er totalt annerledes. Narvik 6 opplevde ikke at det hadde så mye å si om studentene var med. Utvalget var mer koordinerende heller enn et debattfora. For andre igjen var det informasjon som manglet mellom møtene og i etterkant.

Noen av studentene fremhevet studentmedvirkningens innflytelse på fusjonen.

Jeg opplever at det har hatt betydning at studentene har deltatt i utvalget og fusjonen. Det har etter mitt syn påvirket sluttresultatet. -Narvik 3

5.4.3 Var innholdet i møtene relevant?

På hvem sine premisser er møtene lagt opp, og har det som har blitt diskutert blitt oppfattet som relevant av studentene? Relevans kan ha en sterk påvirkning på studentenes motivasjon, og det følgende vil belyse hva studentene og lederinformanten tenker om møteinnholdet i retrospekt.

Lederinformanten legger ikke skjul på at det er mye irrelevant som har blitt diskutert, og at prosessen ikke er utformet med studentmedvirkning som premiss.

Det er nok mye av det som diskuteres som verken er relevant eller spennende. Det er liksom tekniske ting som vi i administrasjonen bare må fikse og håndtere. Det er

jo på en måte prosesser på de ansattes premisser, så at studentene opplever ting som litt irrelevant, det tror jeg nok. –Tromsø 5

Studentene på sin side legger ikke skjul på at mangelen på relevans var tilstedeværende. Flere innrømmer at de ”fadet ut” og lot være å følge med i flere diskusjoner der de fant innholdet irrelevant for studentene.

En god del var irrelevant for studenter. Det er mye studenter ikke har kontakt med som ikke var nyttig for studentene å bry seg om. –Narvik 2

Mangelen på relevans fører til at studentene som regel ikke bryr seg eller at de ikke deltar overhodet i diskusjonen. Dette kan sees i tråd med rolleforståelsen som kontrollorgan heller enn aktiv medvirker i alle saker.

Så lenge det som var relevant for studentene ble ivaretatt, lot vi heller være å bry oss om hva som ble bestemt om det øvrige som ikke angår studenter. –Tromsø 3

En annen forklaring på at mye ble mindre relevant for studenter var det at flere utvalg i mer eller mindre grad koordinerte en form for virksomhetsoverdragelse.

5.4.4 Oppsummering

Studentene gir jevnt over et likt inntrykk av sin opplevelse av medvirkningen. De opplever at de har fått være med, at de medvirker og at de blir hørt når de tar ordet. Det kommer også frem at det i liten grad har vært lagt opp til at det har vært en prosess på studentenes premisser, men at det likevel har vært en god behandling av studentene som deltakere. Studentene gir dog uttrykk for at ikke alt har vært relevant, og at det har ført til at de ikke alltid har vært like aktive deltakere.

5.5 Møteformen

En annen del av intervjuet tok for seg hvordan møteformen har innvirkning på studentenes mulighet til å påvirke. Ved at man har mange medlemmer i utvalgene og

geografiske avstander som ofte krever reise og overnatting, er det en stor kostnad ved å avholde møter. Derfor har flere av utvalgene benyttet seg av **Skype for Business** (tidligere het programmet Lync. Det vil videre bli omtalt som **Skype** da det var dette informantene gjorde). Dette er en god økonomisk løsning, men til hvilken kostnad om ikke økonomisk?

Flere av informantene trekker frem negative opplevelser ved å ha møter via Skype

Vi hadde møter både på Skype og fysisk... Det er sosialt krevende å ta ordnet på Skype. Det er lettere i fysiske møter. –Tromsø 1

Jeg synes det er mye enklere å ta ordet på fysisk møte. Det er vanskelig å ta/be om ordet uten å forstyrre andre på Skype. Jeg hadde heller ikke videolink, så jeg måtte skrive for å be om ordet. –Narvik 1

En av informantene trekker frem at utfordringen med skypemøter ble et diskusjonstema i gruppa når de hadde fysiske møter.

Vi hadde hyppige skypemøter i utvalget, og tre fysiske møter, hvorav to der jeg var tilstede. På de fysiske møtene diskuterte vi det at det kan bli vanskelig å forstå hverandre riktig via Skype. –Narvik 5

Det synes å være slik at Skype stiller større krav til studentene som deltakere, og at dette kan gjøre det vanskelig å påvirke for noen studenter.

Den ene gruppa jeg satt i hadde tre heldagsmøter, noe som gjorde det lettere å være med enn skypemøtene som dominerte møteformen i den andre gruppa... Arbeidsmåten i den andre gruppa gjorde det vanskelig å påvirke. Skype er mye av grunnen og krever veldig at du stikker deg frem. –Tromsø 3

En annen informant konkretiserte dette nærmere.

Møteformen har delvis påvirket muligheten til å påvirke. Det er vel lettere for min del å komme med min argumentasjon på et fysisk møte enn det er på et sånt over nett. For over nett får ikke jeg muligheten til å se alle personene samtidig og se deres reaksjon der og da, for da kan jeg eventuelt hente støttekommentar eller et spørsmål, så kan vi bygge på det videre. Derfor føler jeg at nettet kan bli litt vanskelig da, men hvis det hadde vært et sånt senter der alle hadde blitt sett og alle hadde fått kommentert så hadde det vært mye bedre for min del, for jeg ser det at det er laber aktivitet på et nettmøte enn det er på et fysisk møte. For folk tør ikke å ta ordet og si fra. -Narvik 4

Når informanten avsluttet dette resonnementet fulgte jeg opp med spørsmålet: *Har du opplevd det helt spesifikt at det hindret deg i å påvirke?*

Ja det var vel ikke bare det å kunne be om ordet, men også det å kunne ta ordet under behandlingen av et tema, for flere ganger når vi var på det fysiske møtet kunne jeg rekke opp handa og be om en replikk på det spesifikke punktet, mens når man skulle gjøre det på nettmøtet er det ikke like enkelt fordi man som regel ikke får ordet før man egentlig er forbi det som var relevant. Da lar jeg det gå, orker ikke ta det opp, for da går klokka og vi har bare så så mye tid til å gjennomføre møtet.- Narvik 4

Dette med e-post viser seg å bli aktuelt når det er lenge mellom møtene, eller at referat skal kommenteres. Kun i et tilfelle ble mesteparten av diskusjonen tatt på mail, og peker på en utfordring ved arbeidsformen som er mest relevant for studenter.

I mitt utvalg har det vært løpende e-postdialog, og man har kunnet kommentere underveis. Det har vært relativt kort tid, og møtene ble mer å høre på hva de forskjellige partene hadde å si, og så tok vi diskusjonen løpende per mail. Så ble nytt forslag fremmet på bakgrunn av diskusjonene. Det var ikke så lett å delta i en slik arbeidsform når du har en studentmail du ikke er vant med å sjekke ofte, og så finner 16 mail som du må forstå og sette deg inn i. -Tromsø 2

Det er som regel enkeltsaker som avgjøres per mail, og dermed er ikke dette særlig til hinder for andre studenter til å påvirke.

5.4.3 Tidssdimensjonen

I utgangspunktet hadde jeg en hypotese om at tiden man hadde til rådighet for utvalgenes arbeid kunne påvirke negativt. I stor grad viser dette seg ikke å være noe problem, og i den grad det har vært tidspress klarer ikke noen av informantene å peke på en negativ konsekvens for utvalgets arbeid som følge av dette. Det som viser seg å heller ha vært et problem for studentdemokratiet er at fusjonsarbeidet har tatt så mye tid at det påvirker andre oppgaver. Det samme ville nok ansatte ha sagt om de hadde fått spørsmålet.

Jeg opplever at man i utvalget av og til ikke var helt ferdig diskutert, men man hadde god tid underveis. Tiden har ikke påvirket resultatet negativ. -Narvik 3

Jeg synes det har vært sykt kort tid til å gjennomføre fusjonsprosessen, men i møtene var det satt av god tid til diskusjon i alle saker. Jeg opplevde et jagg mot å bli ferdig til fristene som var satt, men opplever dog ikke at det har gått ut over noe. – Tromsø 4

Lederinformanten er i stor grad enig med studentene over her, men viser også til hva man kunne gjort med bedre tid.

Jeg er ikke sikker på at vi hadde fått bedre kvalitet på arbeidet av å ha lengre tid. Opplever ikke at noe har gått tapt på grunn av tidsfristen. Det man kunne gjort dersom man hadde hatt bedre tid er å ha inne eksterne og ha workshops. -Tromsø

5

Setter man tidssdimensjonen sammen med utfordringene i studentenes forutsetninger ser man at tiden ikke er i veien for å forberede seg, men at muligheten til å sette seg nærmere inn i ting og få en dybdeforståelse forsvinner.

Som nevnt i innledningen problematiseres tiden som fusjonsarbeidet krever av deltakerne fordi det påvirker det øvrige studentpolitiske arbeidet. Dette kan sees i sammenheng med at studentene ikke har de samme forutsetningene som de øvrige deltakerne, og forskningen til Langøy som viser at jobb og skole tar såpass mye tid i en students hverdag at mange velger å ikke engasjere seg i studentpolitikk(Langøy 2015).

Når jeg ikke har hatt møter så har jeg brukt tid på forberedelse. Det har gått utover det øvrige studentpolitiske arbeidet. –Narvik 3

Det samme fremheves av flere andre informanter med andre studentpolitiske verv ved siden av fusjonsutvalgene.

Samtidig som mange avskriver tiden som et problem er den ikke helt frikjent. En informant deltok i flere grupper, og opplevde differanse i hva som var styrende faktorer.

Jeg fikk inntrykk av at det i den ene gruppa var tidspress, mens det i den andre var fokus på kvalitet i avgjørelsene. –Narvik 4

Samme informant er redd for at tida kan ha spilt en rolle selv om man ikke ser det i dag.

Tidsfristen for utvalgene har vært negativ etter mitt syn. Jeg er redd for at man vil se seg tilbake og se på hastverket i prosessen som en grunn til at ting ikke ble så bra. Jeg føler at det kan ha påvirket, men jeg ser ikke noen negative ting per i dag. - Narvik 4

Andre igjen er helt klar på at man har hatt for lite tid

Jeg synes vi har hatt lite tid – skulle hatt mer. Jeg synes det har påvirket sluttresultatet at man ikke har hatt god tid. Jeg tror det kunne blitt annerledes om vi hadde hatt bedre tid. -Narvik 5

5.4.4 Lese rapporten før innsending

Alle informantene oppgir at de fikk lese gjennom rapportene som ble sendt inn fra gruppa, og komme med innspill. Dog var det stor forskjell i hvor god tid de fikk til dette, og det fremheves spesielt av de studentene som deltok i flere utvalg. Likevel er inntrykket jeg sitter igjen med som intervjuer at alle opplevde at deres innspill var ivaretatt i rapporten, og at det således ikke var det viktigste punktet for påvirkning av prosessen.

5.4.5 Oppsummering

Møteformen med bruk av Skype som møtearena har påvirket studentenes mulighet til å medvirke negativt. Studentene oppgir at de finner det langt enklere å medvirke og ta ordet i fysiske møter, og videre peker de på helt konkrete mangler ved møteformen som gjør at de kvier seg for å ta ordet. Ikke minst ser det ut til at bruk av Skype som møteform forsterker det skillet studentene opplever mellom seg selv som deltaker og de øvrige i utvalget. Møter i form av e-postutveksling har ikke vært særlig utbredt, og studentene gir ikke uttrykk for at dette har vært noe problem for deres mulighet til medvirkning, annet enn at det fordrer at de sjekker mailen sin oftere. Når det gjelder opplevelse av tidens innvirkning på arbeidet er studentene veldig delt i oppfatningene, og det er først og fremst i grupper med mye uenighet at tiden oppleves som knapp. Mange opplever at det har gått litt kjapt, uten at det har hatt betydning for sluttresultatet. En informant uttrykker likevel bekymring for at dersom man ikke lykkes med noe av det som har blitt bestemt vil man sannsynligvis peke på hastverk i fusjonsutvalgene som en av årsakene, uten at informanten kunne peke på noe spesifikt. Det kommer til slutt frem at alle har hatt mulighet til å se gjennom utvalgets rapport og at det er store variasjoner i hvor lang tid de har hatt til dette.

5.5 Mobilisering

Jeg forsøkte underveis å se om det var slik at studentene sluttet rekkene og samarbeidet for å få mest mulig gjennomslag, og om de gjorde noe på parlamentsnivå for å sikre at studentene fikk gode forutsetninger for å medvirke. Jeg har derfor undersøkt samarbeid

på student og institusjonsnivå, deretter har jeg sett på om det har vært andre studenter som har kommet med innspill til representantene og til sist sett på om studentdemokratiene har hatt noe interne samlinger eller samarbeid.

5.5.1 Samarbeid

Det som ble klart ganske tidlig var at det i liten grad var samarbeid mellom studentene. En informant ser at det i ettertid hadde vært til fordel om de hadde jobbet for felles interesser, men har samtidig uttrykt at de hadde forskjellige saker de kjempet for.

Jeg hadde ikke samarbeid med den andre studenten i gruppa. Vi kunne nok ha tjent på å ha kontakt i forkant av møtene slik at vi hadde fremstått med samlet front. - Narvik 1

Derimot viser det seg at man samarbeidet med andre fra samme institusjon, for å sikre gjennomslag for det som var viktig for dem.

Fra Tromsø pekes det på at det ikke direkte var behov for mobilisering

Det var lite eller ikke samarbeid mellom studentene. Man så ikke mange sånne tydelige studentkampsaker der man faktisk virkelig måtte gå sammen og overbevise. -Tromsø 3

Noen drar det så langt at de stiller spørsmål om representasjonen var relevant.

Det var ingen samarbeid mellom studentene, og det har med at det utvalget jobbet med ikke berørte studentene særlig. Kanskje hadde ikke studentene trengt å være med. -Tromsø 2

Men det er også de som har samarbeidet, og som trekker det frem som en positiv erfaring.

I utvalget vårt var studentene samlet og vi opplevde at vi hadde felles utfordringer som vi kunne samarbeide om å få løst. Vi møttes i forkant av utvalgsmøtene, diskuterte og gikk gjennom saker. Det var en veldig positiv erfaring. -Narvik 4

Det kom også frem at flere av informantene fra Narvik hadde deltatt på kurs og samlinger som har hatt som mål å forberede deltakerne fra Narvik slik at de kan gjøre en best mulig innsats for institusjonen. I dette tilfellet hadde man leid inn ekstern fra firmaet Bene Agere som skulle bygge teamfølelse og hjelpe deltakerne (både ansatte og studenter) med å bli gode forhandlere.

5.5.2 Har andre studenter påvirket eller kommet med innspill?

I denne delen av intervjuene forsøkte jeg å finne ut hvorvidt vanlige studenter har engasjert seg i fusjonen og kommet med innspill til studentene som har vært representanter. Jeg forsøkte også å finne ut om studentene har søkt innspill både fra vanlige studenter og studentdemokratiene. Det har ikke vært slik bortsett fra for en av informantene som fikk dette fra studenter som gikk på samme utdanning som utvalget hadde med å gjøre.

En av informantene tar selvkritikk på at man kunne etterspurt innspill når de var fraværende, men samme informant har også ytret at det ikke var særlig mye som sto på spill for studentene.

5.5.3 Samarbeid på parlamentsnivå

Når jeg gikk nærmere inn på hva studentdemokratiene hadde gjort ble det synliggjort forskjeller mellom Narvik og Tromsø. En av grunnene var at Narvik i større grad har gjennomgående representasjon fra studentstyret til fusjonsutvalgene, mens det ikke i like stor grad har vært det samme i Tromsø, selv om de fleste har en tilhørighet til parlamentet. Det er likevel tydelig at samarbeidet har vært savnet, og at tida man har til rådighet er for liten.

Det ble fra noen av informantene som også sitter i arbeidsutvalget til studentparlamentet ved UiT fremhevet at man skulle lage et samarbeidsforum for studentdeltakerne i fusjonsutvalgene, men at det ikke ble tid til dette. Dette har vært etterlyst av andre informanter, og en av disse peker på at dette kunne bidratt til å øke interessen rundt fusjonen for andre studenter enn de som deltok.

Andre peker på tidsdimensjonen som en hindring.

Tida har hindret muligheten til å hente innspill fra parlamentet noe. –Tromsø 3

I Narvik har man hatt samarbeid med positiv effekt, men her har man også hatt mangel på tid.

Studentparlamentet har, når det har vært tid, snakket litt sammen om det som skjer i utvalgene og diskutert det. Jeg synes det har hatt positiv effekt på forståelsen og forberedelsen til møtene, men det har ikke vært nok tid til å diskutere saker internt i parlamentet. -Narvik 3

5.5.4 Oppsummering

Studentene har i liten grad mobilisert seg i mellom og samarbeidet. For noen har det ikke vært andre å samarbeide med, mens andre ikke har sett behovet. Det er kun i to utvalg de har samarbeidet, og da i stor grad for å kunne fremstå med felles front. Det har ikke vært noe samarbeid mellom studentene fra Tromsø, mens noen fra Narvik har lykket med å prate litt sammen og dele erfaringer. For begge institusjoner har det vært tiden som har vært et hinder for å få dette til. Det har også vært lite innspill fra andre studenter til representanter, men igjen så har få representanter etterspurt dette.

5.6 Lærdom

5.6.1 Informantenes lærdom

Pateman fremhever læring som en av kjennetegnene på deltakerdemokrati, og deltakerne lærer gjennom deltakelse. Jeg har derfor sett på hva studentene har lært og hvordan de opplever deltakelsen.

Jeg opplevde lærdom av deltakelsen. Måten jeg fikk lære på var at mye av det vi har lært på studiet ble relevant. -Narvik 4

For noen har deltakelsen bydd på mengdetrening, og viser til at man er blitt bedre kjent med organisasjonen. Informanten fremhever også den personlige følelsen av læring.

Studentpolitisk sett har arbeidet i utvalgene vært god mengdetrening. Det er vanskelig å konkretisere læringsutbyttet, men jeg har lært mye om organisasjonen. Det kommer jo som følge at at man har forberedt seg og vært i møter hvor det har blitt diskutert. Personlig har det vært læringsrikt å være med. -Tromsø 1

Andre viser til helt konkrete ting de har lært.

Jeg har lært at det ikke bare er å slå sammen store offentlige organisasjoner. Å ta hensyn til alt. Det er avgjørelser som må tas som gjør at ikke alle kan være fornøyd hele tiden. -Tromsø 2

Jeg har lært mye om beslutningsprosesser. -Tromsø 4

Det er kun Narvik 6 som avviser at det har vært noe lærdom av å være med i prosessen. Dette kan i stor grad forklares med at gruppa jobbet med et utfall som var ganske gitt, og det var aldri noe som sto på spill for studentene. Informanten mente også at det ikke hadde noe å si at han deltok i utvalget.

5.6.2 Oppsummering

Mange har fremhevet at de har lært, og at de opplever det som givende. Lærdommen kommer både av selve deltakelsen, og arbeidet som følger med i form av alt studentene må sette seg inn i. Noen knytter lærdommen opp mot eget studie, og at det som tidligere kun var kunnskap nå ble anvendt kunnskap.

5.7 Den demokratiske dimensjonen

I denne delen ser jeg nærmere på de demokratiske aspektene ved fusjonsutvalgene, og har undersøkt om studenten har opplevd ytringsfrihet, hvordan man har jobbet i utvalgene, om man fikk mulighet til å ta dissens og om man fikk delta i høringen som var.

5.7.1 Representasjonen

Vi husker fra tidligere at Tromsø 4 pekte på at studentrepresentasjonen aldri var i fare på noe vis, men det har også vært spørsmål om fordeling mellom institusjonene. Lederinformanten utdyper dette, og viser til det demokratiske problemet ved å fordele etter kjøttvekta.

Det har vært et styrende prinsipp at det skal være likestilt representasjon og at man ikke ser på institusjonens størrelse. UiT er så stor at å fordele etter kjøttvekta kunne ødelagt prosessen fordi den proporsjonale størrelsen er så forskjellig at utvalgene ville vært dominert av en part. -Tromsø 5

Han viser også til at det i organisasjonen er demokratiske tradisjoner, selv om det glipper i blant. Intervjuet brakte ikke frem i hvilke situasjoner, annet at det ikke gjaldt fusjonsprosessen.

Vi er jo en demokratisk organisasjon og vi har jo tradisjoner for sammensetninger som ivaretar tillitsvalgte der studentene skal med. Det glemmes dessverre av og til. Ikke i fusjonsprosessen vel og merke. -Tromsø 5

5.7.2 Fri meningsutveksling

Muligheten til å fritt kunne si sin mening er i aller høyeste grad grunnleggende for at man kan si at man har et demokrati. Likevel kan prosesser styres slik at stemmer som har noe på hjertet kan bli undertrykt. At man kan si sin mening er også grunnleggende for å kunne medvirke og ikke minst ha mulighet til å påvirke andre. Det synes likevel ikke å ha vært et problem ifølge informantene.

Det var en god demokratisk prosess der alle kunne si sitt og argumentene betydde noe. -Tromsø 3

5.7.4 Hvordan har man funnet frem til løsninger?

I denne delen kommer deliberative demokratiet til kjenne, ved at jeg forsøker å finne ut hvordan man kommer frem til beslutninger. Det viser seg å være lite ønskelig å gjennomføre voteringer, og det kommer frem at målet synes å ha vært enstemmig enighet, også kjent som konsensus.

Det var mye diskusjon i gruppene jeg deltok i. Vi har ikke hatt avstemminger. Vi hadde noen lange diskusjoner, men vi klarte å unngå dissens. Vi tok den tiden som var nødvendig for at man skulle bli fornøyd. -Tromsø 5

For noen var det heller ikke et problem med enighet, og det eneste man trengte var en anledning til å finne løsninger.

Alle var enige, vi måtte bare diskutere oss frem til løsningene. -Narvik 6

En av informantene forsto raskt hva jeg var ute etter med spørsmålet, og svarte utdypende med faguttrykk.

Det var så absolutt konsensusorientert. Meningen var å deliberere seg frem til en konsensus. Det er en så stor organisasjon at vi trenger et bredt forlik. Vi snakket oss frem til løsning på problemene. -Tromsø 2

Det vises også til at ved å være konsensusorientert krever tid.

Arbeidet var konsensusorientert, vi ble enige. Vi tok bort de hindrene som var og kom fram til felles løsninger. Noe tok lang tid, men vi ble enige. -Narvik 4

Likevel er det sjeldent en regel uten noen unntak. Det er gjerne i utvalg der mye står på spill at man ikke klarer å enes fordi prestisjetapet blir så enormt, og at man ved å frafalle sine krav vil legitimere utviklingen man i utgangspunktet kjempet mot.

Jeg opplevde at man i utvalget forsøkte å bli enig, men samtidig opplevde jeg at man ofte var uenig og ikke kom nærmere felles løsning. Perspektivet på ting var litt forskjellig. Både Narvik og Tromsø var forutbestemt, og hadde klare mål. Det hindret de i å finne felles enighet, siden begge ville ha viljen sin. -Narvik 5.

5.7.5 Dissens

Det var i få tilfeller aktuelt med dissens for studentenes del, og i den grad det har vært dissenser relaterer disse seg til avgjørelser der tapende part har markert sin uenighet videre oppover i beslutningspyramiden. Det har i stor grad vært snakk om representanter fra kun en institusjon ved hver dissens. Dissens er en viktig mindretallsrettighet, og sørger for at representanten kan vise sin uenighet slik at de ikke oppfattes som at de legitimerer avgjørelsen.

Jeg har kun valgt å ha med et sitat i denne sammenhengen fordi det viser mye av helheten informantenes tilbakemeldinger.

Jeg fikk muligheten til å ta dissens, men følte ikke behovet. Hadde gjort det om noe var riv ruskende galt. -Narvik 3

5.7.6 Om muligheten til å delta i høring

Etter at fusjonsutvalgene hadde levert sine rapporter ble disse sendt på høring til forskjellige høringsinstanser. Det viser seg at Studentparlamentet ved UiT mottok

invitasjon til å komme med høringsinnspill, men at denne muligheten ikke ble benyttet. Disse sitatene vil ikke bli presentert med henvisning til hvilken informant som har uttalt dette.

Studentparlamentet har ikke gode forutsetninger for å kunne komme med høringsinnspill – for mye å sette seg inn i. Dette kan uansett ivaretas av representanten i rektorrådet.

Da jeg undersøkte nærmere kom det fram at det heller ikke var særlig gode forutsetninger fra fusjonspartnerens side da man kun fikk 4-5 dager på seg til å levere høringsvar. Hadde man hatt lengre tid kunne man ha ordnet et høringsinnspill er tilbakemeldingen jeg har fått.

Studentparlamentet i Narvik (SPiN) fikk ikke rapportene på høring. En av tilbakemeldingene jeg fikk var dette.

Jeg tror ikke parlamentet på noen måte skulle ha klart å levere et godt høringsvar. Det er kun den frikjøpte ressursen som har tid til det, og han satt uansett i rektorrådet og kunne ivareta det der.

Det er likevel ikke slik at man ikke kunne ønske å samarbeide om et høringsinnspill

Jeg skulle ønske det var tid til at vi sammen kunne sett over det som var av rapporter og kommet med høringsinnspill til hver enkelt.

Jeg spurte da om man hypotetisk sett hadde gått glipp av et demokratisk mulighet, og fikk blant annet følgende svar.

Jeg kan si meg enig i en hypotese som sier at studentene har gått glipp av en demokratisk mulighet, men om vi hadde hatt forutsetninger til å gi et godt svar er uvisst.

Jeg spurte også lederinformanten om det var stor mulighet for å påvirke i høringsrunden etter hans syn.

Jeg tror at det største grunnlaget for å påvirke ligger i fusjonsgruppene - altså, jo tidligere studentene er inne og legger krav og føringer inn, jo bedre er det. For det å komme i siste runde er vanskelig. . Om det blir store endringer av en høringsprosess så har man gjort noe galt i utgangspunktet som ledet frem til høringen. Tromsø 5

5.7.7 Oppsummering

Det kommer klart frem at studentrepresentasjon er et godt innarbeidet prinsipp ved institusjonene, og at det kun er unntaksvis at dette glipper. Dog ikke i dette tilfellet. Videre viser samtlige informanter til at det har vært fri og åpen meningsutveksling der ingen har vært hindret i å si sin mening eller komme med forslag. Det er også tydelig at man i utvalgene har lagt vekt på at man skal diskutere seg frem til løsninger alle kan være enige i, og at voteringer ved uenigheter har vært unntaket. Det tyder på at det er gode beslutninger og ikke effektive beslutninger som har vært fokuset. Studentene har heller ikke tatt dissens, men har blitt godt informert om muligheten til å markere sin uenighet dersom de ønsket det. Det kommer også frem at muligheten til å komme med høring fra studentenes side er begrenset av flere forutsetninger, hvorav tidsfristen for høringer har vært den fremste hindringen. Det viser seg også at man i Narvik aldri fikk anledning til å delta. Samtidig er det fremhevet fra informantene at man kunne utnytte representantene i rektorrådet til å komme med de innspill som hadde vært aktuell å komme med i et høringssvar.

6. Analyse

6.1 Innledning

Analysen tar utgangspunkt i underspørsmålene til problemstillingen, og presenterer koblingen mellom teori og empiri. På mange måter blir dette en vurdering av empirien opp mot det demokratiske idealet som teoriene utgjør. Noen av disse vurderingene vil helt klart flyte inn i hverandre, men jeg har for strukturens del valgt å ta analysen opp mot hvert enkelt underspørsmål, med unntak av det fjerde underspørsmålet som blir gjennomgående for hele analysen. Etter å ha analysert disse vil dette oppsummeres i en siste analyse som har som mål å svare på problemstillingen. Problemstillingen var:

Studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH – får studentene reell innflytelse eller blir de et demokratisk alibi?

Underspørsmålene var som følger:

- 1. Har studentene som deltakere hatt noen form for påvirkning på arbeidet i fusjonsprosessen, og i så fall hvordan?*
- 2. Hvordan er opplevelsen av deltakelsen blant studentene, hvordan oppfatter de sin egen rolle og hvilken motivasjon har de for å delta i fusjonsutvalgene?*
- 3. Er det noe som hindrer studentene i å medvirke på en god måte?
Betingelser og utfordringer*
- 4. Hva er ut fra aktuelle demokratiteorier forutsetningene for å kunne ha innflytelse i sammenhenger som dette?*

6.2 Har studentene som deltakere hatt noen form for påvirkning på arbeidet i fusjonsprosessen, og i så fall hvordan?

Det kanskje aller mest sentrale spørsmålet i denne undersøkelsen er hvorvidt studentene har kunnet påvirke fusjonsprosessen og om de har fått medvirke i arbeidet med å finne løsninger på de utfordringer som dukker opp når to mindre institusjoner skal smeltes inn i en stor.

Sammenslåinger vil innebære omstillingsprosesser som forutsetter at studentene involveres tidlig i ulike faser av arbeidet, også i arbeidsprosesser der regelverket ikke nødvendigvis stiller krav om at studentene skal være representert (Kunnskapsdepartementet 2015).

Som sitatet fra stortingsmeldingen Konsentrasjon for kvalitet (nr. 18 2014-2015) viser, kom det tydelig frem at det skulle være slik at studentene skal være med, og også i andre utvalg enn de allerede lovfestede. Det synes særs tydelig etter intervjuene at spørsmålet aldri var om studentene skulle få være med i utvalgene, og således gir det ingen fruktbar analyse å se på dette aspektet annet enn at dette bidrar til å legitimere fusjonsprosessen. Denne analysen ser derfor på om institusjonene aktivt søker innspill, om de inkluderer studentene i alle aktuelle diskusjoner, hvordan man kommer frem til løsninger og studentenes opplevelse av medvirkning. I all hovedsak henter denne delanalysen sitt empiriske grunnlag fra delkapitlene om medvirkning, møteformen og demokratiopplevelsen.

Pateman fremhever i sin teori om deltakerdemokratiet at deltakelse avler deltakelse (Pateman 1970). For at dette skal finne sted er deltakerne avhengig av å føle at deres deltakelse betyr noe. Disse forutsetningene er at deltakerne opplever deltakelsen er nyttig, at den er verdifull og at den fører frem til noe (ibid.). Representasjonen i fusjonsutvalgene må ha et formål for studentene og stimulere til videre demokratisk deltakelse, enten i studentdemokratiet eller i det øvrige liv. Dersom studentene opplever deltakelse som noe negativt begrenser dette muligheten for at studentene ved senere anledninger velger å delta i demokratiske organer. Oversatt til denne sammenhengen

vil et fravær av de tre forutsetningene for studentene som deltakere i fusjonsprosessen føre til at deltakelsen avler avmakt blant studentene, og øke risikoen for at man senere i livet ikke deltar i demokratiske prosesser. En negativ opplevelse av deltakelse fra studentenes side vil også kunne føre til dårligere styring av institusjonene ved at man går glipp av verdifulle innspill fra studentene. Det er ikke minst like viktig at deltakelse innebærer legitimering av beslutninger, og denne dimensjonen bortfaller når færre deltar i demokratiske prosesser.

Ut fra intervjuene kan vi konkludere med at studentene har fått være med som likeverdige deltakere, slik en deliberativ prosess skal være ideelt sett. Mange av studentene ga inntrykk av å bli godt behandlet. De har blitt inkludert i diskusjonene og opplever å ha blitt hørt. I den grad de foreslo noe ble også dette tatt med, innarbeidet eller vedtatt. Det har i liten, om noen grad, vært nødvendig for studentene å mobilisere for å få noe vedtatt. Dette tyder på at forutsetningene skissert ovenfor er ivaretatt så langt.

En av informantene fremhevet at han opplevde at representasjonsregelen hadde noe for seg fordi studentene ble hørt og tatt seriøst. Han fremhevet at representasjonen må ha et mål og ikke bare være et prinsipp, og han opplevde i så måte at utvalget lyktes med dette. Men ikke alle hadde det slik, og flere informanter oppfattet at det ikke hadde så mye å si om studentene var med i utvalget. Noe av dette kan forklares med utvalgets mandat, og andre kan forklares med at utvalget de satt i hadde en mer koordinerende rolle enn det som var normalt. Uten at det har hatt avgjørende betydning for noen av mine tolkninger, så stemmer dette siste bildet med min egen opplevelse av å være deltaker. Det leder analysen mot det som synes å være utfordringen fusjonsprosessen har hatt med å oppfylle de tre forutsetningene, hvilket er hvorvidt det har vært relevant for deltakerne.

Fra beskrivelsen av de deltakerdemokratiske ordninger i Porto Alegre husker vi at deltakelsen er lagt opp i en egen prosess spesielt tilrettelagt for medvirkning. I denne prosessen synes det ikke direkte å ha vært slik, og mange av informantene problematiserer relevansen av innholdet i møtene. Lederinformanten fremhevet at mye

skjedde på ansattes premisser, og at det var mye tekniske ting som ”*administrasjonen bare må fikse og håndtere*”. Studentene viste til at de både lot være å følge med og lot være å bry seg når det ble for irrelevant for deres del. Slik sett åpnes det for at styreformene til tider blir mer eller mindre teknokratisk, der det kun er de som noenlunde anses som eksperter styrer beslutningene innen sitt felt fordi studentene anser dette som irrelevant og ikke deltar aktivt.

Lederinformanten viste til at man gjerne skulle ha spisset arbeidet mer slik at det var lettere for studenter å medvirke, og dette kan være noe av nøkkelen til å la studentene oppleve en større relevans i arbeidet. Samtidig er det at studentene må delta i behandlingen av irrelevante saker en naturlig konsekvens av at man har fått rett til representasjon. At studentene får være med på alle beslutninger uavhengig av relevans er dermed i seg selv et positivt tegn på at man er en del av styringskjeden. Det er ikke dermed sagt at man ikke kan legge opp prosessen annerledes, og spørsmålet blir om man ville fått bedre utbytte av studentenes deltakelse ved å rydde unna det både administrasjon og studenter opplever som irrelevant for studenter. Dette er igjen avhengig av at man har tid til å legge opp prosessen slik, noe det ikke har vært. Institusjonene er spesialiserte offentlige organisasjoner, hvilket innebærer at det ikke bare er demokratihensyn som spiller inn på hvordan prosessene legges opp. Som offentlig organisasjon har universitetet og høyskolene demokrati som et av flere hensyn som må ivaretas i styringen av organisasjonen. Det er også viktig med effektivitet, slik at man ikke bruker ressurser og tid unødvendig. Dette kommer av samfunnsansvaret institusjonene har, og da må effektivitet og demokrati balanseres mot hverandre for å skape en løsning som ivaretar begge hensyn.

En vesentlig demokratisk verdi er retten til å kunne ytre seg fritt uten fare for represalier. Derfor undersøkte jeg om studentene opplevde at både de og andre fikk anledning til å si sitt. Ytringsfrihet er grunnleggende prinsipper for både deliberativt og deltakerdemokrati, og informantene gir uttrykk for at denne friheten har vært tilstede. Likevel viser det seg at det har vært utfordringer med møteformen som, ifølge informantene, har hindret god deltakelse. Videomøter gjennom Skype oppfattes som sosialt krevende for studentene når det kommer til å både ta og be om ordet. Flere

informanter opplever at det ble vanskelig å påvirke behandlingen av saker i slike møter, og en informant sier rett ut at han lot være å si sin mening eller komme med innspill. I det deliberative demokratiet er prosessen frem til en beslutning det sentrale, og målet er konsensusbaserte løsninger. En forutsetning er at deltakerne i det aktuelle organet er likeverdige aktører. I dette tilfellet er man likeverdige aktører i prinsippet, men forutsetningene til hver enkelt får langt større påvirkning på dynamikken i møtet, og fører til at mestringen av møteformen kan få mer avgjørende effekt på løsningen enn det gode argumentet. Med det sagt er det ikke slik at bruken av Skype har snublet prosessen og ført til at det ble et dårligere resultat. Alle har hatt anledning til å komme med sitt i fysiske møter også, og samtlige opplever å ha blitt hørt. Det er likevel verdt å merke seg komplikasjonene som oppstår ved bruk av videomøter, og bruken av fysiske møter bør nok i enda større grad bli en dyd dersom målet med er å være i tråd med de demokratiske idealer som er presentert.

Informantene har på spørsmål om hvordan man kom frem til løsninger vist til at man her ligger tett opp mot det deliberative idealet om konsensusbaserte løsninger. Det har vært mye diskusjon, men formålet med diskusjonen har vært å komme frem til en løsning alle kunne si seg enig i. Målet om konsensusbaserte løsninger og en deliberativ prosess har minst to aktuelle formål, hvorav det ene er å legitimere de avgjørelser som finner sted. Det andre er å sikre at alle kan leve med de løsninger som er valgt, også i tilfeller hvor man ikke er fullstendig enig. Man vil da kunne akseptere løsningen som et flertall har kommet frem til fordi man er overbevist om at prosessen har beveget aktørenes oppfatninger mer i retning av fellesskapsorienterte løsninger (Rose og Baldersheim 2005). Så synes å ha vært tilfelle når beslutningene har funnet sted, enten det var i fusjonsutvalgene eller andre organer.

Et siste aspekt å vurdere i denne sammenhengen er om prosessen og møtene er lagt opp slik at man kan fange opp relevante interesser. Deltakelse fra folket, i denne sammenhengen de berørte partene, er en forutsetning for å fange opp relevante interesser slik at de blir tatt med i betraktning eller tatt hensyn til i beslutningsprosesser. Det brede folkelige engasjementet sørger for at de som berøres av en avgjørelse får være med på å gjøre avgjørelsen bedre for alle. I dette tilfellet har man hatt en student fra hver

institusjon i hvert utvalg, og så vidt det. Flere utvalg har kun hatt en student med, og det er få som har hatt tre studentrepresentanter. Dette kan man i liten grad anse som en bred folkelig deltakelse når det totale antallet berørte studenter er nærmere 15 000. Dette er ganske likt det antallet som deltar i budsjettprosessen i Porto Alegre (Pateman 2012), så det er fullt mulig å ha systemer som sørger for at så mange kan delta. Antallet berørte internt kan i tillegg økes med de tusenvis av ansatte, uten å være et for stort antall til å kjøre deltakerdemokratiske prosesser. Midgaard er imidlertid inne på det vesentlige som fører til at slike prosesser i liten grad gjennomføres, nemlig at demokrati bare er et av flere hensyn som skal balanseres og vektet i institusjoner som universiteter og høyskoler (Midgaard 1998). Det krever mye ressurser og ikke minst tid når så mange skal være med, og for de øvrige berørte (samfunnet) kan det være like viktig å bruke de offentlige midler på en kostnadseffektiv måte som både ivaretar demokrati og økonomi. Slik sett lander man gjerne på representative utvalg som ikke tar all verdens høyde for hvor mange som står bak hver representant, men som sørger for å fordele med hensyn til demokrati, økonomi og ikke minst kompetanse. Andre hensyn kan selvfølgelig også være inne i bildet, men det er ikke det som er hovedfokuset i denne analysen. Styreformen er i alle fall akseptert som legitim nok av studentene. Likevel blir spørsmålet, med grunnlag i teorien, hva man går glipp av når alle disse hensyn prioriteres? En ting er i alle fall sikkert, og det er at studentene ikke tjener på denne utviklingen. Ikke fordi de ikke får like mye representasjon som antallet deres skulle tilsi, men fordi jo mer effektive kontra demokratiske prosessene blir jo mindre er sjansen for at studentene deltar, og ikke minst øker sjansen for at de ikke opplever deltakelsen som nyttig. Om man setter dette sammen med de øvrige utfordringer som pekes på blir sjansen for en negativ opplevelse enda større. Isolert sett vil kanskje ikke UiT merke dette som et problem, men konsekvensene for det norske demokratiet kan bli en større apati blant fremtidige stemmeberettigede borgere. Det er derfor viktig at når man reformerer med hensyn i å gjøre demokratiske prosesser ved UiT mer effektiv, og eventuelt evaluerer slike reformer, at man ser på hva man kan gå glipp av og hvilke implikasjoner som skapes over tid. Som en stor samfunnsinstitusjon har også UiT et samfunnsansvar som går på å være med og skape gode demokratiske borgere.

6.3 Hvordan er opplevelsen av deltakelsen blant studentene, hvordan oppfatter de sin egen rolle og hvilken motivasjon har de for å delta i fusjonsutvalgene?

Innenfor de deltakerdemokratiske retninger står læringsaspektet sterkt som en av de viktigste argumentene for mer deltakelse fra folket. Gjennom deltakelse får deltakerne innsikt i flere deler av samfunnet og ikke minst kunnskap om sakene som behandles i organet de deltar i. Dette er viktig demokratisk sett fordi deltakerne gjennom deltakelse lærer opp til å bli gode borgere som kan de demokratiske spillereglene. Erfaringen fra deltakelse vil over tid også kunne bidra til økt selvtillit hos deltakerne, hvilket er en positiv effekt for enkeltindividet og deretter samfunnet.

Gjennom intervjuene er det klart at lærdommen har vært til stede hos 9 av 10 studentinformanter, og av disse fremhever noen forskjellige ting de spesielt har lært. Den som avviste lærdom av deltakelsen har også fremhevet at studentdeltakelsen i det aktuelle utvalget var helt unødvendig fordi man ikke skulle diskutere noe av særlig betydning for andre enn ansatte. Det i seg selv viser sammenhengen mellom viktigheten av å legge til rette for deltakelse som betyr noe mer enn bare møte- og talerett, og hva deltakerne får ut av deltakelsen. Dette ene tilfellet er derfor vel så interessant som de ni andre som er i tråd med det deltakerdemokratiske idealet.

Noen av informantene klarer ikke helt å konkretisere hva de har lært, med unntak av innsikten de har fått av å lese sakspapirer og delta i diskusjoner. For noen var beslutningsprosesser noe de fikk mye innsikt i, og for andre var det fusjon av offentlige institusjoner som fenomen. En fremhevet også at det han hadde lært om på studiet nå ble relevant i en reell og ikke bare tenkt sammenheng. Det kommer også frem at informantene lærer de demokratiske spillereglene gjennom å være en del av de, og ser prosessen fra innsiden. Et av de fremste argumentene for deltakerdemokratiet er at deltakelse medfører kunnskap og læring, som igjen bidrar til økt selvtillit og tro på at det er mulig å påvirke utviklingen ved institusjonen. Dette kommer til syne i empirien ved at informantene viser til en opplevelse av at de faktisk har påvirket prosessen. Videre ser vi at det til tross for en vanskelig start med stort kunnskapsgap mellom studentene

og øvrige har vært slik at studentene kom med og lærte nok til at de tok ordet og medvirket i utvalgene. Det synes dermed å være en sammenheng mellom at studenter har lært av deltakelsen og dermed skaffet seg den nødvendige selvtillit til å ytre sine meninger.

Riktig interessant blir det når man ser på informantenes motivasjon i sammenheng med hva de har lært. Flere av informantene har på forhånd hatt en klar motivasjon for å stille på bakgrunn av det faktum at de forventer at deltakelsen både skal gi lærdom og erfaring. Dette er interessant fordi det sier noe om hvilke grunnleggende forventninger studentene har til prosessens potensiale for dem som individ, og sannsynligvis også for dem som studentrepresentanter. Dersom de studentene med disse forventninger hadde deltatt i samme utvalg som vedkommende som ikke opplevde lærdom hadde det vært interessant å se om de ville opplevd lærdom på bakgrunn av forventningene, eller om de ville kommet til samme konklusjon. Det er uansett verdt å bemerke seg for de som legger opp medvirkningsprosesser at det i dette tilfellet har vært klare forventninger om lærdom, og at dette også kan vise seg å være tilfelle i andre tilfeller.

Samtidig som ønsket om lærdom og erfaring kan sees i sammenheng med idealet i deltakerdemokratisk teori, kan det tilnærmet like fort forstås som med bakgrunn i konkurransedemokratisk teori, der forklaringen vil være at rasjonelle, nyttemaksimerende vurderinger ligger bak studentenes handlinger og valg. En av informanten fremhevet eksempelvis ønske om å møte nye folk og knytting av nettverk som del av sin motivasjon. Et motsvar til dette er at gjennom deltakelse blir individet en offentlig så vel som en privat borger, og at dette medfører at individet lærer å se egeninteresser i lys av fellesinteresser, og dermed også blir mer ansvarlig i sine politiske og sosiale handlinger (Pateman 1970). Et annet poeng er at ingen av informantene fremhevet økonomisk godtgjørelse som sin del av sin motivasjon, og hovedtendensen når det kom til motivasjon handlet om å jobbe for studentene. Informantenes rolleforståelse tyder også på at det ikke er en individuell tankegang, men heller en altruistisk kollektiv tankegang som er rådende.

Empirien viser at flere av studentene opplever at deres rolle i utvalgene er å være kontrollorgan som skal passe på at institusjonene for det første gjør det de plikter, og i andre ledd det de burde, hvilket er å tenke på konsekvensene for studentene. Studentene har ikke til hensikt å styre dagsorden eller protestere, men heller bidra til et godt resultat som de som studenter kan være med å legitimere demokratisk. Det virker dermed som at prosessen i seg selv blir selvoppfyllende demokratisk ved at studenter inntar en rolle som sikrer legitimitet hos studentene som berørte part. Selv om Pateman kanskje ikke forutså studentenes rolleforståelse i 2016, er det i alle fall mindre tvil om at man her ser et sterkt samsvar mellom påstanden om at demokratisk deltakelse bidrar til legitimering av beslutninger og hva intervjuene viser.

Rolleforståelsen er også interessant uavhengig av det teoretiske, da det viser at man har beveget seg langt fra de opprørske tilstander tilbake i studentdeltakelsens spede begynnelse. Rollen som kontrollorgan er i all hovedsak passiv inntil behovet endrer seg. Det er uklart hva som er grunnen til denne rolleforståelsen, og manglende studentmobilisering slik Langøy kunne vise til kan godt være en av grunnene (Langøy 2015). Dog tror jeg det like mye skyldes hvordan prosessene er lagt opp. Når andre styrer agendaen og gjør saksforberedelsen ligger mye definisjonsmakt hos andre, og studentene finner seg da en rolle i utvalgene der de står trygt og vet at de har lover og bestemmelser på sin side dersom de ser et behov for å kjempe for noe. Studentenes maktbase synes å ligge i paragrafer og vedtatte dokumenter heller enn i mobilisering av antall. For å trekke inn teorien igjen, kan dette ytterligere forklares med at prosessen og deltakelsen gjør at studentene lærer å se egeninteresser i lys av allmenninteresser, og dermed blir mer ansvarlig i sine politiske handlinger. Med dette menes at studentene gjennom deltakelsen kanskje ser at deres krav best innfris gjennom langsiktig påvirkning heller enn intens kamp, fordi det ikke alltid er den allmenne interesse å prioritere det studentene ønsker. Dermed blir man naturlig et kontrollorgan slik en av informantene uttalte. Intervjuene viser for eksempel at lederinformanten oppfattet studentene som svært lite bøllete, men heller veldig snill, veldig ordentlig og veldig korrekt.

Studentene samarbeidet i svært liten grad både i og utenfor utvalgene. Selv om noe kan forklares med studentenes forutsetninger i form av både tid og ressurser, hvilket jeg

kommer tilbake til, kan det være at rolleforståelsen bidrar til dette. Studentene er på mange måter alene i utvalgene siden de er en enkeltrepresentant fra sin institusjon, og i en spesiell situasjon slik som fusjon er det i liten grad andre studenter å hente erfaringer hos. Både fordi fusjon som regel forekommer sjeldent, men også fordi det er så mange utskiftninger i studentpolitikken. Fusjonsutvalgene blir derfor ikke et forum hvor studentene har kontinuitet i trykket på hva de ønsker, og det eksisterer derfor lite tanker på forhånd om hva studentene ønsker å få ut av prosessen. Dermed har man ikke annet å mobilisere rundt enn det som gjerne blir å kontrollere at institusjonen gjør det de plikter og beholder de gode ordninger som har vært utover pliktene. Initiativet til andre tiltak og forslag blir derfor noe hver enkelt står for. Når tid og ressurser kommer inn som begrensning på muligheten til å mobilisere forsvinner sannsynligvis dette initiativet fort.

En siste betraktning er at faktorene motivasjon og rolleforståelse samlet kan forstås som at studentene oppfatter at det er større sjans til å tape noe, enten for studentene eller for institusjonen de tilhører, heller enn å vinne noe. Hverken studentene eller en enkelt institusjon har hatt flertall på noe vis, og selv om det i seg selv er en forutsetning for en deliberativ prosess, påvirker det sannsynligvis aktørenes valg i en prosess som ofte kan være et null-sumspill.

6.4 Er det noe som hindrer studentene i å medvirke på en god måte?

Deltakerdemokratiet og en deliberativ prosess fordrer ofte at man gir avkall på demokratisk effektivitet til fordel for en god prosess, i motsetning til konkurransedemokratiet som mener demokratiets mål er effektive beslutninger. For å bruke Porto Alegre som eksempel ser vi at man der kjører prosessen gjennom tre ledd, og ikke setter begrensning på antallet som deltar. Det tar helt klart lengre tid enn mange andre budsjettprosesser, men dette er åpenbart et offer man må gjøre for å ha et deltakerdemokrati. I deltakerdemokratiet gjør det ikke noe at man bruker lengre tid på å komme frem til målet så lenge sluttresultatet blir langt bedre for alle. Hensikten er at folket deltar i demokratiet og dermed bidrar til bedre og mer legitim styring. Dette er til eksempel det Benjamin Barber fremhever som Strong Democracy (Barber 1984).

Ser man på fusjonsprosessen skiller den seg klart fra deltakerdemokratiet i det at fusjonsutvalgene er representative utvalg og dermed ikke legger opp til at de som ønsker å delta kan gjøre dette likestilt med de øvrige. Samtidig kan man anse det som et kompromiss mellom to demokratiske teorier, der man prioriterer deltakelse i beslutningsprosessen, men igjen setter en grense for at det skal gå effektivt for seg. Spørsmålet i denne sammenhengen blir hvorvidt målet om effektivitet har begrenset muligheten for et enda bedre resultat for alle som blir berørt av fusjonen.

Vi har allerede sett at Skype som møteform har blitt presentert som en utfordring. Skype kan sees på som en økonomisk effektiv møteform, og i dette tilfellet med mange potensielle reiser mellom campusene er den også tidseffektiv. Skype synes i tillegg å gjøre demokratiske prosessen litt vel tidseffektiv da intervjuene viser at møteformen ikke legger like godt til rette for deltakelse og ordskifte slik et fysisk møte vanligvis gjør. Studentene som deltakere både kvier seg for å ta ordet, og unnlater å ta det. Dette tyder på et stort sprik mellom de forutsetninger som ligger til grunn for både deltakerdemokrati og deliberativt demokrati, nemlig at det ikke gjør noe at man bruker tid på deltakelsen. Utgangspunktet for dette er jo at man ved å bruke tid får et langt bedre sluttresultat. Det var bare til en viss grad slik at informantene opplevde at møteformen eller tidsfristene hindret mulighetene for å påvirke, men noen gjorde dette. Møteformen påvirket deltakelsen underveis, mens tidsfristen utvalgene måtte forholde seg til var en ramme for hele prosessen til utvalgene. En av informantene opplevde at det alltid var et jag mot fristen.

De fleste av utvalgene startet sitt arbeid i mai eller juni 2015, og skulle jobbe med sitt mandat og levere rapport primo oktober 2015. Utvalgene har dermed hatt opptil fem måneder på sitt arbeid, hvorav minst en måned er sommerferie. Denne tidsrammen har sannsynligvis sørget for at utvalgene har prioritert å være effektiv for å rekke å gjøre sitt arbeid. Spørsmålet er jo til hvilken kostnad. En av informantene uttrykte bekymring for at tida kan ha spilt en negativ rolle for noe, uten at jeg klarte å få ham til å peke på noe spesifikt. Han mente at man sannsynligvis vil skylde på den korte tida man hadde i utvalgene dersom man i ettertid ser at noe ikke ble optimalt. I seg selv er jo ikke dette

noe konkret negativt mot tidsrammen man fikk, men heller en dårlig magesfølelse og en hypotese uten empiri, foreløpig.

Selv om Skype som møteform og tidsrammen har hatt noe å si for studentenes mulighet til å påvirke, synes ikke dette å ha vært noe stort problem i seg selv. Derimot har vi tidligere sett at studentens forutsetninger fremstår som en utfordring. Det ene er at selv om man er likestilt som representanter i møtene, så har man ikke like forutsetninger til å påvirke eller delta. Undersøkelser viser at det i Porto Alegre er slik at de aller mest fattige ikke kan delta på lik linje som andre da de ikke har råd til å gå glipp av mulighet til å jobb og heller ikke har råd til transport til og fra møter (Pateman 2012). I studentenes tilfelle er det riktignok ikke økonomi som er den konkrete utfordringen, men det viser at selv et så stort deltakerdemokratisk system som i Porto Alegre har utfordringer med å lage ordninger som får med absolutt alle samfunnslag.

En av utfordringene for studentenes medvirkning er at institusjonene på den ene siden vil ha de med i utvalg, men på den andre siden krever at studentene møter opp til obligatorisk undervisning og eksamen. Eksamen i seg selv er forståelig og vil ikke bli problematisert videre. Derimot er det tydelig at institusjonene, og i dette tilfellet spesielt UiT, har fraværsregler og obligatorisk undervisning som har hindret studenter i å kunne delta på møter i sine respektive utvalg. Ved å prioritere møter i utvalgene risikerer studentene å stryke i emner, og det er en risiko det er helt forståelig at studentene ikke velger å utsette seg for. Det er dermed forskjell på hvilke forutsetninger studentene og de øvrige har til å kunne møte i utvalgene, og det påvirker åpenbart deres mulighet til å både medvirke og påvirke i de aktuelle møtene. Ikke bare bidrar dette til dårligere legitimitet for beslutningene som tas uten studenter involvert, men det gir ikke deltakerne like forutsetninger til å delta, og når det kan gjøres noe med det er det ingen grunn til en slik urettferdighet. Riktignok er det ofte gode grunner til at man har fraværsgrenser, men det åpnes ikke for skjønn som skiller på skulk og dokumentert deltakelse i studentøymed. Dermed utelukkes noen grupper studenter i større grad enn andre fra deltakelse. Studentene har tilsynelatende, ifølge Langøys studie, begrenset med tid til å bruke på studentdemokratiske saker (Langøy 2015), og da bør man ikke begrense muligheten enda mer. En av informantene uttrykte at mange studenter har

brukt langt mere tid enn man burde forvente på fusjonen, og at døgnet har gått på tamp til tider. Studentene har hatt jobb og utdanning i tillegg til deltakelsen, mens de øvrige har deltakelsen som en del av sin jobb. Det er ikke dermed sagt at ansatte ikke må prioritere bort deltakelse, for det må de også. Men om studentene ikke kan ha mulighet til å ta av den tiden de bruker på undervisning til deltakelse, så er det større sjanse for at studentene ikke deltar. For ansatte vil ikke det samme være tilfelle ettersom det er en del av jobben deres.

Det synes heller ikke å være en fordel tidsmessig å ha vært blant de studentene som har vært frikjøpte, da det tilsynelatende kun ble mer arbeid for dem i en allerede presset tidsramme. De allerede frikjøpte måtte ta tiden fra andre oppgaver og bruke på fusjonen, og flere av de sier at fusjonen har påvirket arbeidet med andre studentsaker. Det er for såvidt den eneste negative konsekvensen av fusjonen for studentene som har kommet frem i intervjuene.

En annen forskjell mellom deltakerne er, som tidligere nevnt, forhåndskunnskap. Mens Pateman og Barber mener at det er et gode at man lærer av deltakelse, er Midgaard mere bekymret over kvaliteten utvalgene får når stadig flere studenter deltar (Midgaard 1998). Jo flere studenter som deltar, jo dårligere vil kvaliteten bli. Stilen i møtene vil bli mindre effektiv fordi jo flere studenter som deltar, jo større er sjansen for at mindre kompetente og mindre ansvarlige studenter blir deltakere (ibid.). Sett opp mot det som kommer frem fra studentene er nok antakelsen om manglende kompetanse hos Midgaard riktig, men Midgaards teori er langt fra nyansert. Kan man forvente at studentene skal kunne ha like mye kompetanse som vitenskapelig ansatte? En grunnleggende forutsetning for å ha deltakelse er at alle relevante interesser blir hørt og dermed bidrar til et bedre resultat for alle parter. Selv om Midgaard viser til at studenter bidrar med kompetanse om sin situasjon og hvordan avgjørelser vil påvirke dem, regner han ikke denne kompetansen som likeverdig i sin argumentasjon om kvalitet i beslutningsprosessene. Det tyder på en form for eksepsjonalisme som står sterkt i konflikt med det deliberative og deltakerdemokratiske utgangspunktet. Midgaard argumenterer for at kvaliteten ved beslutningsprosessene står i fare ved økt studentdeltakelse, og begrunner behovet for kvalitet med den fornødne respekt for de som berøres av beslutningene og de øvrige

deltakere (ibid.). Utfordringen med Midgaard syn er at dette ikke tar høyde for legitimitet blant de berørte, hvor studentene i de aller fleste tilfeller utgjør den største andelen. Det tar heller ikke for seg kvaliteten av beslutningen, bare prosessen og diskusjonene.

En langt større utfordring, demokratisk sett, er at mangelen på forhåndskunnskap ser ut til å hindre studentenes mulighet til å påvirke. Det gir en fordel til de øvrige deltakere til å kunne sette dagsorden tidlig og påvirke hvordan prosessen går. Studentene vil aldri kunne snu denne situasjonen med dagens forutsetninger, fordi man er student så kort tid, og sannsynligvis aktiv i studentdemokratiet i en enda kortere periode enn man er student. Vil man øke studentenes deltakelse og få langt mer ut av deres deltakelse må man snu på disse forutsetningene slik at det blir langt lettere for studentene å være deltaker. Universitetet må legge opp prosessene slik at studentene ikke må være med på andres premisser, og det må være tid til at studentene kan tilegne seg nødvendig kunnskap uten å være et hinder for fremgangen i gruppas arbeid. Lederinformanten sa til eksempel at man kanskje burde spisse studentsaken bedre slik at det ble mer relevant for studentene. Dette er nok i seg selv en god ide, men det må ikke skje på en slik måte at studentene mister sin representasjonsrett i alle saker. Selv om ikke alle saker er relevant i dag kan de fort bli det i morgen. Det er nok mer hensiktsmessig å ta for seg temaer som man lager en egen medvirkningsprosess for, slik som man i Porto Alegre gjør det for de frie midlene i budsjettet deres (Pateman 2012). Utfordringen med å prøve å gjøre det samme i en representativ prosess/organ er at man har tak på antall deltakere og dermed ikke dekker alle interesser.

6.5 Har studentene vært demokratisk alibi eller medvirkende i fusjonsprosessen?

En grunnleggende forutsetning for å svare på problemstillingen er å se på hva empirien og analysen viser så langt, men like viktig er det å se på selve forskningsspørsmålet og stille spørsmålet om dette har hatt noe for seg.

Spørsmålet tar utgangspunkt i to ytterpunkter som representerer det minst og det mest optimale utfallet av studentenes deltakelse. En konklusjon som lander på at studentene har fått medvirke viser at det har hatt noe for seg at studentene deltar, og det igjen øker sjansen for at studenter ser at det nytter å engasjere seg, både i studentdemokratiet og demokratiet for øvrig. Om konklusjonen viser seg å være at studentene har vært et demokratisk alibi er det grunn til å se nærmere på om institusjonene må få strengere retningslinjer som sørger for at de aktivt jobber med studentmedvirkning. Talen fra departementet er klar på at studentmedvirkning har hatt noe for seg og at det har bidratt positivt til utviklingen av sektoren. Departementet ga i dette tilfelle klar beskjed om at studentene skulle inkluderes i større grad enn loven tilsa i prosessen, men ikke på hvilken måte. Det eksisterer ingen ambisjoner på hva studentenes deltakelse skal bidra med i fusjonene.

Når det ikke eksisterer ambisjoner eller omfattende retningslinjer gis det stort rom for at institusjonene selv bestemmer hvordan studentene inkluderes. Institusjonene i denne undersøkelsen har vedtatt at studentene skal inkluderes i demokratiske ad hoc-utvalg, men har på ingen måte satt noen mål for hva studentene skal bidra med. Når det i denne analysen sees på hvordan prosessen står seg opp mot idealene som demokratiteoriene utgjør, så handler ikke dette om at dette er forhåndssette kriterier som prosessen skal måles mot. Det har aldri vært et uttalt mål eller stått som en dyd at prosessene skal være deliberative og deltakerdemokratiske, og fusjonsprosessen kan dermed ikke sies å ha feilet i å være dette. Hensikten med å blande teori inn i sammenhengen handler om å forstå de demokratiske delene av fusjonsprosessen, og i all hovedsak se etter forbedringspotensiale slik at man kan få mer igjen av studentenes deltakelse. Det blir dermed slik at teorien hjelper oss i å forstå hvordan man kan gjøre prosessene bedre, demokratisk sett. Samtidig bidrar erfaringene til å se teorien i nytt lys, og se på om den holder vann, eller om den må oppdateres.

For å kunne si at studentene har vært et demokratisk alibi må det ha vært slik at studentene fikk lov å være med, men ikke opplevde at de kunne påvirke noe som helst. Institusjonene hadde dermed inkludert studentene slik departementet skrev at de måtte, men ikke mer. Man hadde ikke gjort noe galt, og studentene kunne heller ikke

påstå at institusjonene ikke gjorde det de pliktet. Med utgangspunkt i at studentmedvirkning er et gode for samfunnet, institusjonene og demokratiet, kan det heldigvis trygt slås fast at studentene har fått medvirke i fusjonsprosessen. Derfor handler ikke denne analysen om hva som er grunnen til at studentene ikke får medvirke, den ser mer på hva som er status for studentmedvirkningen i dette tilfellet. Den ser mer på hva som kan gjøre studentene til ufrivillige demokratiske alibi heller enn deltakere med påvirkningsmulighet.

Som nevnt har det aldri vært formulert noe mål fra institusjonene om at fusjonsprosessen skulle være deliberativ og deltakerdemokratisk, ei heller har det eksistert noe mål for hva deltakelsen til studentene skal bidra til. Likevel har fusjonsutvalgene på mange områder hatt sterke kjennetegn på begge disse teoriene. Det tyder på at elementer fra begge teoriene er fundamentale i medvirkningsprosessene ved institusjonene, og således det man kan oppfatte som en selvfølge blant aktørene. Lederinformanten kalte det demokratiske tradisjoner, og det ligger nok mye i dette. Man har en klar formening om hvordan det skal være. Utfordringene kommer når man baserer seg på tradisjon alene, og ikke ser på hva teoriene sier om helheten. Ved å basere de demokratiske prosessene på teoriene vil man i større grad få mer ut av deltakelsen. Det nytter ikke å si at det ikke har noe for seg å diskutere seg frem til løsninger om man først ikke har sett på hva som er hensikten med å ha en deliberativ prosess. Mangelen på en teoretisk forankring fører til at man ikke har øynene åpne for det som ikke er synlig på overflaten og ikke ser hva man går glipp av. Institusjonene kan risikere at de sitter med en opplevelse av at studentene ikke er opptatt av å medvirke fordi de ikke sier noe i utvalgene de deltar, uten å forstå hvorfor det er slik. Det denne undersøkelsen viser er nettopp hva som er hindre for å ha en bedre prosess og bedre vilkår for deltakelse og medvirkning fra studentenes side. Samtidig ser vi at det i tråd med Midgaards påstand er slik at flere hensyn enn demokrati spiller inn i spesialiserte offentlige institusjoner (Midgaard 1998), og at dette gjør at demokrati må vektes langt mer likt med effektivitet enn man kanskje normalt opplever i andre demokratiske organ. Man har ikke et system som uten videre kan legges opp så ideelt som man gjerne ønsker demokratisk sett, uten at det går på bekostning av andre viktige hensyn for de berørte parter.

7. Avslutning

7.1 Hvordan kan man få mer igjen for studentenes deltakelse?

Selv om svaret på forskningsspørsmålet ble av det positive slaget, er det likevel kanskje ikke slik at institusjonene kan slå seg på brystet og være fornøyde. Selv om studentene opplever både at de påvirker der de vil og medvirker til utviklingen, eksisterer det flere faktorer som kan bidra til at opplevelsen av deltakelse blir negativ blant studentene. Siden det finnes forskningsmessig belegg for at dette kan ha betydning for senere deltakelse i demokratiske prosesser er det viktig å være oppmerksom på disse, og det bør være av interesse for institusjonene å få mer utbytte av studentenes deltakelse. Spesielt siden man har et godt utgangspunkt.

Denne undersøkelsen viser at studentene kan kvie seg for å si noe fordi de opplever seg selv som underlegne sine medrepresentanter fordi forskjellen i erfaring og kunnskap er så stor. Det er en reell utfordring som på mange måter er naturlig, men som også kan gjøres noe med ved å legge opp prosessene mer i tråd med deltakerdemokratisk ånd. Ikke i seg selv som en erstatning for studentenes representasjon i råd og utvalg, men det kan være optimalt å kjøre noen prosesser i form av workshops eller møter der det viktigste ikke er å komme til en beslutning, men å høre alle argumenter og forslag. Det vil også gjøre deltakelsen mer relevant for studentene, og sannsynligvis gi en langt større følelse av at det nytter å delta. Ikke minst vil dette føre til at flere studenter kan delta og flere relevante innspill kommer med, og dermed bidrar til en bedre løsning for alle.

Videre kan man konkludere med at underlegenheten hos studentene forsterkes ved bruk av videomøter gjennom Skype, og det fører til at studentene lar være å komme med innspill. I en universitetsorganisasjon som sannsynligvis er norgesmester i antall campus vil bruken av videomøter med all sannsynlighet bli mer aktuell, og studentenes erfaringer blir derfor viktigere å ha i mente. En måte å sikre at man får med seg alle innspill fra deltakerne er å ikke utelukkende ha videomøter slik at deltakerne blir mer sosialt trygge og kan komme med sine innspill.

I dette tilfellet med fusjonsutvalg er også relevans for studentene nevnt som en utfordring, spesielt med tanke på at studentene skal oppleve nytte av sin deltakelse. I seg selv er dette naturlig, men utvalg, råd og styrever bør også sette av tid til å ha prosesser som ikke alltid trenger å være effektive, men også aktivt inkluderende slik at studentene tidligere ser relevansen. Nesten like sikkert som at studenter blir valgt til verv, er det at de ikke sitter mer enn en periode. Dermed bruker hver nye representant mye tid på å bli varm i trøya, og når man først har blitt det er det like før man er ferdig i vervet. Det gir de øvrige i styrene og utvalgene et overtak som gjør det vanskelig for studentene å komme inn og kreve endringer allerede fra første møte. Samtidig bør studentene se at det i mange tilfeller er viktig å velge representanter med erfaring til viktige verv dersom man kollektivt ønsker å få kjempet gjennom noe.

Dersom man i større grad gjennomfører prosesser som tar tid til at flere kan være med og ikke vektlegger effektivitet i form av tid høyest, vil man også kunne få en mer aktiv deltakelse fra studentenes side. I en tidseffektiv prosess opptrer studentene mer som kontrollorgan enn noe annet, og dette fører sannsynligvis til at man i liten grad bryter barrieren og krever at noe skal endres. Rolleforståelsen til studentene er for all del ikke gal, men de kjemper heller ikke for noe revolusjonerende. Rolleforståelsen blir dermed begrensende for hva studentene bidrar med. Det er ikke optimalt hverken for studentene som gruppe eller UiT, fordi det gjør at studentene ikke henter ut potensialet i sin deltakelse.

Om det er en ting det ikke er grunn til å betvile, så er det at studentene har lyst og vilje til å bidra til å utvikle institusjonen. De ønsker at UiT skal være attraktiv for studenter, og foreslår forbedringer som ivaretar det. Derfor er kanskje den viktigste anbefalingen basert på denne studien at man bør la studentene medvirke mer i utviklingen, uten at dette betyr at de må få flere representanter i alle demokratiske organer. Det kan være nok å bare ha de med i en forbedringsprosess der de kan ta opp dagens utfordringer og fremtidens drømmeløsninger.

7.2 Hva kan forskes videre på?

Denne oppgaven gir et viktig innblikk i studentmedvirkningen ved det som i dag utgjør Universitetet i Tromsø Norges arktiske universitet. Likevel utgjør den bare et spadestikket i en materie som omfatter langt mer, og som det er lite tilgjengelig forskning om. Det er godt mulig det finnes upublisert forskning, hvilket i seg selv er en tragedie. Det er for meg uforståelig at studenter har rett til å reservere seg mot publisering av forskningen uten å måtte grunngi dette. Denne studien vil derfor være tilgjengelig slik at studenter og andre som måtte se nytten i å lære mer om studentmedvirkning kan ha muligheten til det.

Jeg håper oppgaven kan være en inspirasjon til å forske videre på følgende temaer som fortjener langt mer oppmerksomhet enn det hittil har fått.

- Maktforholdet mellom de representerte grupper i styrer og råd ved universiteter og høyskoler og administrasjonens makt over saksutfall.
- Komparativ studie av studentmedvirkningen i fusjonene som skjer innenfor høyere utdanning i Norge.
- Kan et fravær av opplevelse av nyttig studentmedvirkning ha innvirkninger på aktørenes tanker (og handlinger) om egen innflytelse senere i livet?

8. Litteraturliste

- Barber, Benjamin R. (1984): *Strong democracy : participatory politics for a new age*. Berkeley: University of California Press.
- Elster, Jon (1983): "Offentlighet og deltakelse." *To teorier om deltakerdemokratiet. I: Berg, T.(ed.) Deltakerdemokratiet: teori og praksis. Oslo: Universitetsforlaget*
- Eriksen, Erik Oddvar (1995): *Deliberativ politikk : demokrati i teori og praksis*. Oslo: TANO.
- Ertesvåg, Frank (2014): "Varsler sterkere og færre universiteter og høyskoler". *Verdens Gang*. 14.01.2014<<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/skole-og-utdanning/varsler-sterkere-og-faerre-universiteter-og-hoeyskoler/a/10149826/>>. [Lesedato: 18.02.2016.]
- Fulsås, Narve (1993): *Universitetet i Tromsø 25 år*. Universitetet i Tromsø.
- Grimen, Harald (2004): *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter*. 3. utg. utg. Oslo: Universitetsforl.
- Kunnskapsdepartementet (2015): *Konsentrasjon for kvalitet : strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*. [Oslo]: Kunnskapsdepartementet.
- Langøy, Ulrik Haug (2015): *Engasjement og mulighet. Hvorfor engasjerer ikke studentpolitiske velferdsspørsmål studentene?* Tromsø: Universitetet i Tromsø
Norges arktiske universitet, Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging.
- Leblebicioglu, Melike m.fl. (2010): "Fra gatekamp til tastetrykk". *Universitas*.<<http://universitas.no/magasin/55015/fra-gatekamp-til-tastetrykk>>. [Lesedato: 20.02.2016.]
- Midgaard, Knut og Bjørn Erik Rasch (1998): *Demokrati : vilkår og virkninger*. Bergen-Sandviken: Fagbokforl.

- Midgaard, Knut (1998): "Spesialiserte institusjoner og demokrati." I: Knut Midgaard, Rasch, Bjørn Erik (red.): *Demokrati : vilkår og virkninger*. Bergen-Sandviken: Fagbokforl., cop. 1998.
- Miles, Matthew B. og A. Michael Huberman (1984): *Qualitative data analysis : a sourcebook of new methods*. Beverly Hills, Calif.: Sage.
- NOKUT (2016a): *Totalrapport Studiebarometeret 2015*. nokut.no: <[http://www.nokut.no/Documents/Studiebarometeret/2016/Totalrapport Studiebarometeret_2015_BOK.pdf](http://www.nokut.no/Documents/Studiebarometeret/2016/Totalrapport_Studiebarometeret_2015_BOK.pdf)>. [Lesedato: 25.02.2016.]
- NOKUT, personlig tilsendt informasjon (2016b): 'Studiebarometeret - tall for UiT, HiH og HiN.'
- Ot.prp.nr.62 (1988-1989) Lov om universiteter og vitenskapelige høyskoler (universitetsloven)*. (1989): Kulturdepartementet. <<http://lovdata.no/pro/PROP/forarbeid/otprp-62-198889>>.
- Ot.prp.nr.79 (2003-2004) Om lov om universiteter og høyskoler*. (2004): Utdannings- og forskningsdepartementet. <<http://lovdata.no/pro/PROP/forarbeid/otprp-79-200304>>.
- Pateman, C. (2012): "Participatory Democracy Revisited." *Perspectives on Politics* 10 (1):7-19.
- Pateman, Carole (1970): *Participation and democratic theory*. Cambridge Eng.: University Press.
- Rose, Lawrence E. og Harald Baldersheim (2005): *Det Kommunale laboratorium : teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering*. 2. utg. utg. Bergen: Fagbokforl.
- Ryen, Anne (2002): *Det kvalitative intervjuet : fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforl.

Solberg-regjeringen (2013): *Sundvolden-plattformen - Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet*. Statsministerens kontor. regjeringen.no: The Norwegian Government. <<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politisk-plattform/id743014/>>.

[Lesedato: 15.01.2016.]

Thagaard, Tove (2013): *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode*. 4. utg. utg. Bergen: Fagbokforl.

UiT (2015): *UiT i tall*. <https://uit.no/om/art?p_document_id=343519&dim=179040>.

[Lesedato: 10.12.2015.]

UiT, Studentparlamentet ved (2016): 'Stemmetall - historikk, personlig mottatt informasjon.'

Verba, Sidney m.fl. (1995): *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Bind 4. Cambridge Univ Press.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Informasjonsskriv

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiH og HiN

Bakgrunn og formål

Formålet med studien er å se nærmere på fusjonsprosessen mellom UiT, HiH og HiN og se på studentmedvirkningen i de fusjons-, fag- og arbeidsgrupper som har vært etablert. Studien er en masteroppgave i statsvitenskap ved UiT Norges Arktiske Universitet.

Som medlem i en av disse gruppene forespørres du om å delta i studiet for å gi bedre innsikt i prosessene som har foregått.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltakelse i studiet foregår per intervju med varighet på 15-60 minutt. Intervjuet vil bli foretatt der det måtte passe deg som deltaker.

For å få med mest mulig av informasjonen vil det bli gjort lydopptak og notert. Lydopptakene vil så bli transkribert og kan sendes til deg for gjennomlesning om ønskelig

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt og kun av meg som student og eventuelt veileder Jarle Weigård.

Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen annet enn at utvalgets sammensetning er en offentlig tilgjengelig opplysning.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15.mai 2016. Opptak og identifiserende notater vil bli slettet.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Jonas Bertelsen Apeland, tlf 476 56 222 og/eller veileder Jarle Weigård, tlf 993 82 427

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2 – Godkjennelse NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Jarle Weigård

Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging UiT Norges arktiske universitet

Postboks 6050 Langnes

9037 TROMSØ

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Vår dato: 23.02.2016

Vår ref: 46948 / 3 / KH

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 25.01.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

46948	<i>Studentmedvirkning i fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH sett i lys av demokratiteori</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>UiT Norges arktiske universitet, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Jarle Weigård</i>
<i>Student</i>	<i>Jonas Bertelsen Apeland</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 15.05.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Kjersti Haugstvedt

Kontaktperson: Kjersti Haugstvedt tlf: 55 58 29 53

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrrer.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svt.uit.no